

ΚΟΣΜΟΣ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΕΙΣ ΤΟ ΤΕΥΧΟΣ ΤΟΥΤΟ

ΔΗΜΟΣΙΕΥΟΝΤΑΙ ΤΑ ΕΞΗΣ ΕΡΓΑ:

* * * Τὸ λάθος, (Χριστουγεννιάτικο διήγημα κατὰ μετάφρασιν ἐκ τοῦ

Ἄγγλικοῦ ὑπὸ Μ. Σαμίου)

Κ. ΑΘΑΝΑΣΟΥΛΑ.— Χριστουγεννιάτικο (ποίημα).

ΟΔΥΣΣ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ.— Μία νύχτα Χριστουγέννων.

* * * Μυριάμ ή Έβραλα (ἰσπανικὸν διήγημα κατὰ μετάφρασιν Εὐαγγέλου Παντελίδου)

Μ. Τ.— Έλεγεῖν εἰς πεδίον πολυνέκρου μάχης.

ΖΩΗΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΟΥ.— Ονειρο στὸ ἀτελιέ.

ΓΡΗΓ. ΜΑΗΔΩΝΗ.— Χριστούγεννα (ποίημα).

Δρος ΟΡΕΣΤ. ΧΡΗΣΤΙΔΟΥ.— Παιδαγωγικὸν στοχασμοῖ.

ΣΠ. ΔΕ ΒΙΑΖΗ.— Ταλοὶ Φιλέλληνες.

ΤΩΝΗ ΧΡΗΣΤΙΔΗ.— Θυσία. (διήγημα)

ΤΟ ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ

Ἡ ἐν Λονδίνῳ Συνδιάσκεψις. — Ἐπὶ τῆς Βρεττανικῆς ναυαρχίδος. — Χειμερινὰ εἰκόνες. — Συμπλήρωσις τοῦ Δ. ἔτους τοῦ «Κόσμου», κ. τ. λ.

ΕΙΚΟΝΕΣ

Ἡ Παναγία καὶ τὸ Θεῖον Βρέφος. — Ἡ φυγὴ εἰς Αἴγυπτον. — Ἡ γέννησις τοῦ Χριστοῦ. — Ἡ Παναγία καὶ δὲ Ἰησοῦς. — Ἡ παιδικὴ ἡλικία τοῦ Ἰησοῦ. — Χειμερινὰ εἰκόνες (2). — Ἐπὶ τῆς Βρεττανικῆς ναυαρχίδος (2). — Ἡ Ἁγία Οἰκογένεια. — Ἡ σφαγὴ τῶν νηπίων.

ΑΛΛΕΑΝΤΖΑ

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΣΦΑΛΕΙΩΝ

"Εδρα της Έταιριας εν Γενούν.

ΕΤΑΙΡΙΚΟΝ ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΦΡ. 15.000.000, ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟΝ ΦΡ. 35.000.000

ΓΕΝ. ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ ΕΝ ΓΕΝΟΥΗ ΑΝΑΚΤΟΡΟΝ ΜΕΡΙΔΙΑΝΑ

ΙΔΡΥΤΑΙ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ

Ιταλική Ηίδωσις (Credito Italiano)

Μάνζι και Σα (Manzi et Co.)

Γράπεζα έμπορο και βιομηχ. (Bank für Handel und Industrie)

Εθνική Τράπ. της Γερμανίας (National Bank für Deutschland)

Γράπεζα της Δρέσδης (Dresdner Bank)

Μέρκ Φίνκ και Σα (Merk Finck et Co.)

Πιπότωτική και σαροβασιλική έταιρια διὰ τό έμπόριον

και την βιομηχανίαν (Grédit Anstallt etc.)

Μάνχοφ (Munich) έταιρια άντασφαλειών

Εβάν Μακκένζι (Evans Mackenzie) ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΤΡΑΠΕΖΙΤΗΣ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ ΕΝ ΤΟΥΡΚΙΑΙ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΚΗ ΟΘΩΝΑΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ.

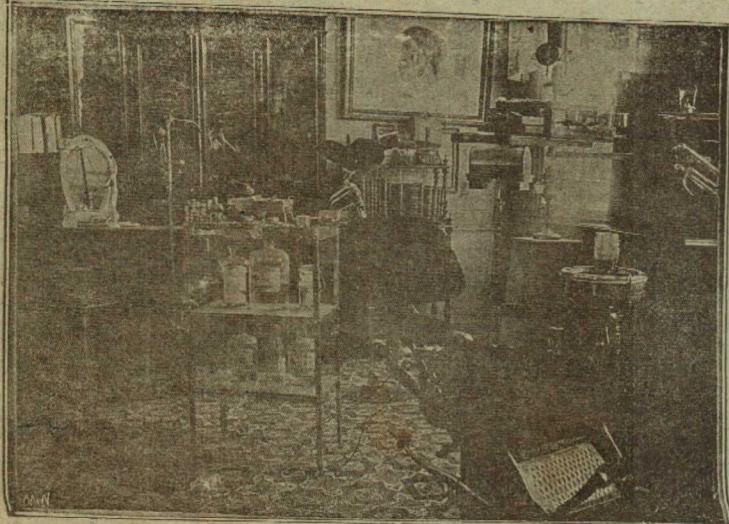
Διεύθυνσις διὰ τήν Οθωνανικήν Αυτοκρατορίαν:
ΟΜΕΡ ΑΜΠΤ ΧΑΝ, ΓΑΛΑΤΑ, ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΣ

Διευθυντής: Γεωργίος Δ. Σταυρίδης
Βοηθός Διευθυντής: Αρίων Δ. Σταυρίδης

Ασφάλεια ζωῆς διοκλήσου. Μικταί. Προικοδοτήσεις. Όροι έπωφελέστατοι.
ΓΕΝ. ΠΡΑΚΤΟΡΕΣ ΙΑ ΤΗΝ ΣΜΥΡΝΗ ΝΟΜΟΝ Α·Ι ΔΙΝΙΟΥ ΚΑΙ ΝΗΣΟΥΣ ΑΡΧΙΠΕΛΑΓΟΥΣ
ΑΡ. ΕΣΑΠΑΛΟΓΛΟΥΣ & ΚΩΣΤΑΣ ΜΣΑΗΛΙΔΗΣ Δίοδος Ναζαρέτ 63.

ΟΔΟΝΤΟΙΑΤΡΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ

Α. ΚΟΝΤΟΦΡΥΔΟΥ (ΟΔΟΣ ΓΑΛΑΖΙΟ ΣΜΥΡΝΗ)

Οδοντοϊατρού τοῦ Ελλήν. Νοσοομείου. Εφαρμογή πάντων τῶν νεωτέρων συστημάτων, τελειότης μηχανημάτων.

Μένοδοι αμερικανικαὶ νέωταται.

Ειδικὴ θεατρεία τῶν οὐλῶν.

ΚΛΙΝΙΚΗ

ΔΕΡΜΑΤΙΚΩΝ-ΟΥΡΟΠΟΙΗΤΙΚΩΝ ΝΟΣΗΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΙΑΤΡΟΥ

Ε. Γ. ΕΥΣΤΡΑΤΙΟΥ

Ἐπὶ μακρὸν σπουδάσαντος εἰδικῶς τὰ ἄνω νοσήματα ἐν Εὐρώπῃ.

Ἐξέτασις καὶ θεραπεία διὰ τελειότατον ἔργαλείων καὶ ἡλεκτρισμοῦ.

Υγιεινὴ τοῦ δέοματος καὶ θεραπεία τῶν δυσμορφιῶν τοῦ προσώπου.

Ἀφαίρεσις τῶν τριχῶν τοῦ προσώπου διὰ ἡλεκτροδολύσεως.

ΤΕΛΕΙΑ ΗΛΕΚΤΡΙΚΗ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ
ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ 9-10 & 2-4. ΔΙΑ ΤΑΣ ΚΥΡΙΑΣ 4-5
ΒΟΓΙΑΤΖΙΔΙΚΑ ΟΔΟΣ ΔΟΚΤΟΡ ΠΑΤΑ 4

Σημ. Λαζαρίδης Εφαρμογὴ τοῦ οὐλοῦ πέτρας
ποστούμων πάσην την οικονομία την πεντανόνα.

THE GRESHAM

ΑΓΓΛΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΖΩΗΣ

Ιδρυθεῖσα ἐν Λονδίνῳ τῷ 1848.

Ένεργητικὰ Κεφάλαια	Φρ. χρ. 257.899.629.
Έτησιον εισόδημα	» 35.570.050.
Πληρωθέντα ποσὰ μέχρι σήμερον »	» 640.163.350.

ΟΡΟΙ ΑΚΑΤΑΓΩΝΙΣΤΟΙ

ΑΣΦΑΛΙΣΤΡΑ ΣΥΓΓΑΤΑΒΑΤΙΚΑ

"Ολα τὰ εἴδη ἀσφαλειῶν, Μικταί, ιδόβιαι, προικοδοτήσεις κ. τ. θ.

Η μονη ἔταιρια ἡτοι παραδέχεται τὴν δικαιοδοσίαν τῶν ἐν Τουρκίᾳ δικαστηρίων ὡς καὶ τῶν Ηροσενικῶν τοιούτων διὰ τοὺς ὑπηκόους αὐτῶν.

Γεν. πράκτορες ἐν Σμύρνῃ
C WHITTALL & CO

Γεν. ἐπόπτης
N. K. ΡΩΣΣΙΔΗΣ

EDITIONS MUSICALES "CENTURY"

Les éditions musicales de notre maison sont connues dans le monde entier pour leur arrangement soigné et leur prix modéré. Les éditions CENTURY sont produites sur papier de luxe, par un procédé spécial de lithographie. Chaque morceau est garanti parfait. Couvertures artistiques en couleurs.

1600 MORCEAUX CELÉBRES. LES PLUS GRANDS SUCCES DU MONDE
LE CATALOGUE COMPLET EST ENVOYÉ FRANCO SUR DEMANDE.

Commande d'Essai: Au reçu de francs dix par yons recommandé et franco vingt morceaux choisis pour PIANO (Indiquez quel degré : No. 1-très facile, jusqu'à No. 8-très difficile.)

New Century MusicCo., 38 Washington St., New York, U.S.A.

Nous envoyons gratis un joli morceau à ce lui qui nous fournira les adresses de dix personnes possédant un piano.

ΔΡ Σ. ΠΑΠΑΖΑΦΕΙΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΧΕΙΡΟΥΡΓΟΣ—ΟΔΟΝΤΟΙΑΤΡΟΣ

τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως τῶν Ελλήνων
τοῦ συνδέσμου τῶν Γάλλων Οδοντοτεχνῶν
καὶ τῆς Οδοντολογικῆς Έταιρίας
τῶν Παρισίων.

Εἰδικὴ ἀνέδυνος θεραπεία διὰ τὰς παθήσεις δόδοντων καὶ οὐλῶν. Sterilisation des Dents par l' Electrolyse καὶ τὸ σύστημα τῶν Γεωμανικῶν Κλινικῶν.

Ἐφαρμογὴ ἔργων πολυτελείας διὰ τῶν Μηχανημάτων Solbrig-Platschik.

Couronnes, Pivots, Porcelaines, Blok en Or, aurification, Bridge-Work κ.τ.λ.

Ἐργαλεῖα καὶ μηχανισμοὶ τελειοτάτου συστήματος.

ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ ΗΛΕΚΤΡΙΚΗ

ΟΔΟΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ (Εντός Εδρ. Αλεξανδρ.).
ΕΝ ΣΜΥΡΝΗ.

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΙΑΤΙΚΟ ΔΙΗΓΗΜΑ

ΤΟ ΔΑΦΩΣ

Είχον ήδη τελειώση τάς ἐπιστολάς μου διὰ τὸ ταχυδρομεῖον, ὅτε ὁ Κλαύδιος Δαφέ, ὅστις ήτο ἐντὸς τοῦ γραφείου μου, μὲ διέκοψε μὲ γέλωτα.

•Δὲν φοβεῖσαι μὴ χαθῆς μέσα εἰς αὐτὰ τὰ χαρτιά;» ἡρότησε.

«Διατί; εἶμαι συνειδισμένος εἰς αὐτό,» ἀπεκρίθην.

«Εἶναι ἀληθές, ὅτι αὐτὰ συμβαίνουσιν εἰς τοὺς πολὺ.... γνωστικούς. Συλλογίσου τὴν τύχην μου. Ἐκαμα λάθος ἄπαξ εἰς τὴν ζωήν μου καὶ τὸ λάθος αὐτὸ μετέβαλε τὸν βίον μου».

Καὶ ἔξικολούμθησε :

«Ἔμην τριακονταετής. Ὁ ἄγαμος βίος ἥρχισε νὰ μοῦ γίνεται βάρος. Ἐκουράσθην, ὁφιθεὶς μὲ ζῆλον εἰς τὴν ἐργασίαν μου, ἀδυνατῶν νὰ ὑπομείνω τὸν ἀγῶνα. Ἡ φύσις μὲ εἰδοποίησε ν' ἀποκατασταθῶ, νὰ κάμω ἴδικήν μου ἐστίαν καὶ νὰ συγκεντρώσω δλας τὰς διασπαρείσας δυνάμεις μου. Ἡ εἰδοποίησις αὕτη ὠμοίαζε μὲ διαταγὴν τὴν δοπιάν ἀφειλον ν' ἀκολουθήσω.

Γνωρίζεις τί εἴδους ἀνθρωπος εἶμαι. Εἶμοι ἀνεξάρτητας καὶ ἰδιότροπος, ἀποφεύγω τὴν συναναστροφήν, ἵνα μὴ συναντήσω φίλους καὶ φιληνάδες. Ἐγνώριζον μόνον ἐκ τοῦ κύκλου μου δύο νέας εἰς τὰς δόπιας ἥδυνάμην νὰ προσφέρω ἔμαυτὸν ἀνευ φόβου ἀρνήσεως. Αμφότεραι μοὶ ἥρεσαν διὰ διαφόρους λόγους καὶ ἥσαν ἔξισου κατάληλοι δι' ἔμε.

Ἡ πρώτη ήτο παιδική μου φύλη. Ἡ μήτηρ της, χήρα πλουσίου ἐργοστασιάρχου, ἀνετράφη εἰς τὴν αὐτὴν μὲ τὴν μητέρα μου μονήν. Ἐμεγαλώσαμεν μαζί, καὶ δὲν ἔπαισε ἀπὸ τοῦ νὰ ἔρχεται νὰ μὲ ενδίσκῃ παρ' ὅλας τὰς μεταβολὰς τῆς Παρισινῆς ζωῆς. Πασιφανῶς ἡ Τερέζα ήτο ἡ τύχη μου. Ἡδύνατό τις νὰ τὸ ἐννοήσῃ ἐκ τῆς οἰκογενειακῆς ἀτμοσφαίρας τῆς οἰκίας ὅπου ἐγινομην δεκτὸς ὡς νιὸς καὶ ἀδελφός. Κατέστη πλέον ἡ πόθος, ητο πραγματικότης περὶ τῆς δόπιας δὲν δώμιλει τις, γνωρίζων ὅτι ἥδύνατο φυσικῶς νὰ πραγματοποιηθῇ ἐν καιρῷ τῷ δέοντι. Ἀφ' ἑτέρου δὲν είχον παρὰ νὰ ἔδω, νὰ ἀκούσω τὴν δεσποινίδα Λουκίαν Σαρτέν, νὰ κλείσω πάραντα τὴν ἄβυσσον ἥτις ἔχωρίζε τὸν ἔρωτα ἀπὸ τὴν φίλιαν καὶ νὰ θέσω τὴν Τερέζαν εἰς τιμητικήν, ἀλλὰ δευτερεύουσαν θέσιν.

Ποία ήτο ἡ ὡραιοτέρα; Δὲν γνωρίζω. Δὲν εἶμαι κριτής νὰ μοιράσω τὴν δάφνην. Ἰσως μάλιστα δυσχερεστάτη καθίστατο ἡ ἐκλογὴ μεταξὺ τῶν δύο. Ἐπτὸς τούτου δὲν εἶναι, εὐτυχῶς, τὸ στοιχεῖον μόνον τῶν θελγήτρων εἰς μίαν γυναῖκα. Πρέπει νὰ ὑποτάσσηται ἡμῖν ἀνταποκρινομένη ἀκριβῶς εἰς τὰς ἰδιοτροπίας μας. Ἐν τούτοις ἐπὶ πολὺ δυνάμειμα νὰ τὸ διαφιλονεικήσωμεν, μένομεν ἀναίσθητοι εἰς τὰ θέλγητρά της ἔως ὅτου ἐνσαρκώσει τὴν εἰκόνα τῆς Τύχης* κατόπιν ὑποπίπτομεν καὶ ὑποτασσόμενα.

*Αλλ' ἔδω ήτο ὁ κόμβος τοῦ ζητήματος, τὴν Τερέζαν τὴν ἡγάπων παρὰ πολύ, τὴν Λουκίαν ἡγάπων περιπαθῶς.

·Η δεσποινὶς Λουκία ήτο κόρη πτωχοῦ ἀξιωματικοῦ. ·Ἐξη μὲ τὴν μητέρα της εἰς ἐν ἥσυχον μέρος εἰς τὸ Passy, βοηθοῦσα διαφροτρόπως εἰς τὴν συντήρησιν λαμπρᾶς μικρᾶς οἰκίας. Δὲν ἥμην πλούσιος. Χάρις εἰς τὴν μεγάλην οἰκονομίαν καὶ τὴν ἀποφυγὴν τῶν νεανικῶν παρεκτροπῶν εἶχον κατορθώση νὰ διατηρήσω τὴν ἀνεξαρτησίαν μου καὶ τὴν ἀξιοπρεπή συντήρησιν μου. Αἱ πρόσοδοι μου ἱκαναὶ διὰ λιτὸν ἄγαμον, δὲν ἥθελον ἐπαρκεῖ πρὸς συντήρησιν καὶ ἐνὸς οἰκείου καὶ ἀν ἀκόμη ὁ οἰκεῖος ἀντὸς ήτο μία ἐρωμένη μεταβαλλομένη εἰς σύξυγον. Ἡ οἰκονομική ἀνεσις εἶναι δρός ἀπαραίτητος διὰ τὴν εὐηγερίαν. Προτιμώτερον νὰ ζῇ τις μόνος παρὰ νὰ ἐπιφέρῃ τὴν δυστυχίαν εἰς θελκτικὴν κόρην.

Ἐνδέθην μεταξὺ δύο πυρῶν, κρυμμένος μέσα εἰς τὴν γωνίαν μου, καὶ μὴ τολμῶν νὰ προβάλλω τὴν μάτην μου διὰ τὸν φόβον μερικῶν συμφορῶν. Ὁλόκληρος μὴν παρῆλθε τοιουτορόπως. Ἐπὶ τέλους ἥναγκάσθην ν' ἀποφασίσω.

·Ἡ κυρία Νταρώ, ἡ μήτηρ τῆς Τερέζας, ἔξεπλήσσετο διὰ τὴν σιωπήν μου. Ἡ θυγάτηρ της, καθὰ μοὶ ἐγραφεῖν, ήτο εἰκοσιπέντε ἐτῶν. Ὁ ἀξιωματικὸς Μωριάκ, εἰς κομψεύμενος ἵπποτης τὸν δόπιον συνήντησαν τὸ παρελθόντον θέρος εἰς τὸ Cherbourg, ἥρχετο συχνὰ εἰς τὴν οἰκίαν των πάραντα πληθώρα λογισμῶν μοὶ προανήγειλεν, ὅτι αὔριον ίσως θὰ ήτο πολὺ ἀργά. Τί ἔπειτε νὰ κάμω. Ἡτο ἀδύνατον νὰ περιμένω.

·Ἐγὼ ήμην τότε, νέος δικηγόρος χωρὶς ἐλπίδα νὰ βελτιώσῃ τὴν οἰκονομικήν του θέσιν εἰς λίαν προσεχὲς μέλλον. Ἡγάπων πολὺ τὴν Τερέζαν, ὑπῆρξε πάντοτε ἡ φύλη μου, ἡ καλὴ μικρά μου συμμαθήτρια. Συνεδέετο μὲ ὅλας μου τὰς ἀναμνήσεις, ὡς παιδίου, ὡς μαθητοῦ καὶ ὡς ἀνθρώπου. Τὴν ἐφανταζόμην μὲ κοντὰ φορέματα καὶ μὲ μέγαν πῦλον χρώματος τριανταφύλλου παίζονταν ἐπὶ τοῦ δώματος τῆς ἐπαύλεώς μας εἰς τὸ Τουρίνον, θηρεύουσαν καρίδας ἐπὶ τῆς ἄμμου εἰς τὸ Biarritz, ἡ ἀναρριχωμένην ἐπὶ τῶν δένδρων εἰς τὸ δάσος τοῦ Fontainebleau. Καὶ ἡ παιδίσκη αὐτῆ, κατέστη τώρα μία ὡραία καὶ θελκτικὴ κόρη, ἐμμείνασυ πιστὴ εἰς τὸν πρῶτόν της σύντροφον. Θὰ ήτο ἡμαρτία, απιστία νὰ τὴν ἀφήσω. Τὴν ἄλλην, τὴν είχον γνωρίση κατὰ τὰ τελευταῖα δύο ἔτη. Ποία ήτο ἡ ὡρφέλεια νὰ κυνηγῶ ἐπικίνδυνον τύχην, ἀφοῦ ἡ εὐτυχία ήτο μέσα εἰς τὰς χεῖράς μου;

Τὴν πρωίαν τῆς ἐπομένης—ήτο παραμονὴ τῶν Χριστουγέννων—ἐγραφαὶ εἰς τὴν κυρίαν Νταρώ. Ἀπελογούμην διὰ τὴν μητράν μου σιωπήν. Σπουδαία ἐργασία μὲ ἐκράτησεν εἰς τὴν οἰκίαν. Θὰ ἥρχομην ὠρισμένως τὴν ἐπομένην ήμέραν εἰς τὰς 5 ἡ ὥρα νὰ πάρω τὸ τέειον μαζί της.

Θὰ ἀνετρέχομεν εἰς τὸ παρελθόν καὶ τὸ μέλλον καὶ θὰ μοὶ ἔλεγεν ἐὰν ἥμουν ἱκανὸς ν' ἀναλάβω τὴν φροντίδα τοῦ μέλλοντος αὐτῆς τὸ δόπιον ήτο τόσον ἀρεστὸν εἰς ἀμφοτέρους· ἐν συντόμῳ, δὲν ἀμφέβαλλον εἰς τὰς σκέψεις μου.

Τούτου γενομένου, ἀπεφάσισα νὰ γράψω καὶ πρὸς τὴν κυρίαν Σαρτέν, διότι ἐπεδύμουν νὰ τακτοποιήσω διὰ μιᾶς ἀμφοτέρων τὰς ὑποθέσεις.

Τὸ ἐπάγγελμά μου, ἔγραφα, μὲν ὡδήγει αἰφνιδίως εἰς τὴν Νεάπολιν καὶ ἥπτιζον μὲ τὸ τυχηρὸν αὐτὸν συμβάν νὰ ἐπισκεφθῶ μέγα μέρος τῆς Ἰταλίας. Ἡ ἀπουσία μου ἥθελε διαιρέση περίπου δύο ἡ τρεῖς μῆνας. Ἐνῷ ἀπεχαιρέτων ηγήθην δπως ἡ θελκτικὴ θυγάτη της εὔρισκεν εἰς κατάλληλον γάμον τὴν εντυχίαν τὴν δποίαν ἡ διστακτικὴ συμπειριφορά μου μὲ ἡμπόδισε νὰ τῇ προσφέρω ἐμαντόν.

Μόλις ἐτελείωσα, μετὰ πραγματικῆς συγκινήσεως, τὴν δευτέραν ταύτην ἐπιστολήν, ἐσήμανεν δικώδων καὶ δ φίλος μου Λεονάρδος δ ζωγράφος, εἰσῆλθεν εἰς τὸ δωμάτιόν μου. Τὸν γνωρίζεις ἔνας καλόκαρδος ἄνθρωπος, ἀλλὰ θορυβώδης, περιέργος καὶ ἀδιάκριτος.

— Τί κάμνεις; μου λέγει.

- Τίποτε. Ἔγραφον.
- Σὲ κάμιαν κυρίαν, υποθέτω;
- Ισως.

— Καλά, ἐνδύσου, καὶ ἔλα μαζί μου. Θέλω νὰ σὲ πάρω εἰς τὰ ἔγκαινια τῆς Ἐκπέμπεσεως εἰς τὴν Ἐθνικὴν Πινακοθήκην. Ἔχω ἐκεῖ μίαν μεγάλην εἰκόνα καὶ χρειάζομαι τὴν γνώμην σου.

Ἐθεσα ἀμέσως τὰς ἐπιστολὰς εἰς τοὺς φακέλλους των καὶ τὰς ἑταχνδρόμητα.

— Τὴν ἐπαύριον — «ἀνήμερα» Χριστούγεννα — ἐνδεδυμένος δσον ἥδυάμην εὐπρεπέστερον, ἐσίμιανον τὸν κώδωνα τῆς οἰκίας τῆς κυρίας Νταρώ εἰς τὴν ὁδὸν τοῦ Πύργου. Μολονότι ἥμην βέβαιος περὶ τοῦ ἀποτελέσματος τοῦ διαγγέλματός μου, ἐν τούτοις ἐστενοχωρούμην ἐπὶ τῇ ἰδέᾳ, ὅτι μετέβαινον ἵνα ἐν βραχυλογίᾳ κανονίσω δριστικῶς τὴν τύχην μου. Καὶ ἐσκεπτόμην πολὺ τὴν ἀγαπητὴν κόρην, ἥτις ἐπίστευεν ὅτι ἀνεχώρησα.

‘Ο Πέτρος, δ ἀρχαῖος ὑπηρέτης, ἐνεφανίσθη εἰς τὸ ἀκρον τοῦ κατωφλίου.

— Καλημέρα. Εἶνε μέσα αἱ δεσποινίδες; ἥρωτησα.

Μὲ παρετήρησε μετ’ ἐκπλήξεως — «Οχι, κύριε, αἱ δεσποινίδες ἔξηλθον».

- Πραγματικῶς; καὶ πότε;
- Ἀμέσως μετὰ τὸ πρόγευμα.
- Καλά, θὰ τὰς περιμένω.

— Αἱ δεσποινίδες δὲν θὰ ἐπανέλθωσι σήμερον, κύριε. Θὰ γενυματίσουν ἀπόψε εἰς τὴν πόλιν μὲ τὸν ταγματάρχην δὲ Μωριάκ, πατέρα τοῦ ἀξιωματικοῦ.

Μοὶ ἐφάνη ὅτι ἡ καρδία μου αἰφνιδίως ἐπαυσε πάλλουσα. Ἀνεφώνησα: «Ἀλλ’ ἀνήγγειλα τὴν ἐπίσκεψίν μου! Ἔγραφα. Περιέργον!»

«Ο ὑπηρέτης ὑποκλιθεὶς μοὶ λέγει: «Δὲν ἔλαβον σχετικὰς περὶ τῆς ὑποθέσεως αὐτῆς ὥδηγίας. Ο κύριος δὲν ἀνεμένετο σήμερον».

‘Επεκράτησε σιγῇ.

— Δὲν πειράζει, εἴπον, εἰπὲ ὅμως εἰς τὰς δεσποινίδας ὅτι ἥλθον εἰς τὰς δ ἀρκιδῶς καὶ ἐλυπήθην πολὺ δπού δὲν τὰς ἥρα. Κατάλαβες; Ἐλυπήθην πολύ.

Καὶ μὲ αὐτὸν ἀνεχώρησα.

Δὲν θέλω νὰ σᾶς εἴπω, ὅτι ἐταλαντεύομην ὡς μεθυσμένος, οὖδε ὅτι ψυχρὸς ἴδρως περιέλουσε τοὺς κροτάφους μου. Λρκοῦμαι νὰ σᾶς εἴπω, ὅτι τὸ ὑφος μου ἥτο

περίφροντι καὶ τὸ βῆμά μου διστακτικὸν καὶ ὅτι δλιγωτέρων τοῦ συνήθους κατέβαλον φροντίδα πρὸς ἀποφυγὴν τῶν ἐνδόμυχον ταραχήν μου.

‘Ασυναισθήτως εἶχον φθάση εἰς τὴν ἐπαυλιν τῆς Muette. Η κυρία Σαρτὲν κατώκει δλίγας ὑάρδας μακρὰν εἰς τὴν ὁδὸν Mozart. Ἡτο ἡ τύχη μου, ἥτις μὲ ὡδήγει εἰς τὸ μέρος αὐτὸν; μοὶ εἴνε ἀγνωστον. Τοῦτο μόνον γνωρίζω, ὅτι κατελήφθην ὑπὸ μανιώδους ἐπιθυμίας νὰ ἴδω τὴν δεσποινίδα Λουκίαν, νὰ τῇ διμιλήσω, νὰ πάρω τὸν λόγον τῆς.

Παραδόξος ἀπάτη τῆς καρδίας! Τί μὲ ὡδήγει νὰ ξητῶ παρηγορίαν ἀπὸ τὸ ἀθρῶν αὐτὸν πλάσμα, αὐτὸν ὃ ποιον ἀκριβῶς εἶχον κάμιη νὰ ὑποφέρῃ;

‘Εβραύδυνα τὸ βῆμά μου καὶ παρετήρησα μετὰ προσκῆς τὸ ὡρολόγιόν μου δσάν αἱ βελόναι, ὅπως συμβαίνει εἰς τὰς πυξίδας, ἥδύναντο νὰ μοὶ δεῖξωσι τὴν ἀκριβῆ κατεύθυνσιν. Ἄλλα τὰ ὡρολόγια μᾶς δεικνύουσι τὰς ὥρας καὶ τὰ λεπτὰ καὶ ὅχι τὸν τρόπον μὲ τὸν ὅποιον νὰ τὰς μεταχειριζόμεθα.

‘Ἐκτὸς τούτου ἔγνωριζον πολὺ καλὰ ποῦ ἐπορευόμην καὶ ἥτο πρὸς ἀτομικήν μου εὐχαρίστησιν, που δὲν ἐθεώρουν τὸ διάβημά μου ὡς ἀγῶνα. Ἡ ἀσκοπος ἐπίσκεψίς μου δὲν ἥθελε μὲ ἀπασχολήσῃ ποσῶς. Ἀπλῶς ἥθελον νὰ εἴπω ὅτι δὲν ἐπειθύμουν νὰ ἐγκαταλείψω τὸν Παρισίους ἀνεν ἀποχαιρετιστηρίου ἐπισκέψεως. Μία τοιαύτη σκέψις ἥθελε φανῆ πολὺ δρθή. Ἐκ προνοίας, ὡς εἰς ἄνθρωπος ὅστις ἐπανέρχεται εἰς τὰς αἰσθήσεις του, ἀνηλθον τὴν κλίμακα.

‘Η μικρὰ ὑπηρέτρια μὲ τὸ πλέον χαρίεν χαμιγέλον της. Ἐφόρει τὴν κεντητὴν ποδιά της τὴν ὅποιαν ἐφύλαττε διὰ τὰς ἔορτάς καὶ δὲν ἔξεπλάγη ὅταν μὲ εἰδε.

«Αἱ δεσποινίδες;» ἥρωτησα.

‘Ηνοιξε τὴν θύραν τῆς αἰλιθούσης τῆς ὑποδοχῆς. Ἡ δεσποινίς Λουκία ἥγερθη ταχέως. Αἰφνιδίως ἥρυθμίσαεν ἐνδό ἀπαλὸς λαιμός της ἔτρεμε.

«Οποῖος καλλωπισμός!» Ἐφώνησα ἰστάμενος ἐπὶ τοῦ κατωφλίου. Πρὸς τιμήν τίνος φροεῖτε τὸ κομψὸν ἐκ μουσελίνης φόρεμά σας; Εἰσθε πραγματικὸν ὄντειρον.»

Μὲ ἡτένισε μὲ περιέργειαν. «Μὴ εἰδωνεύεσθε. Καθίστατε».

‘Ἐτρεμε. Οὐδέποτε εἴδον τὸ συνήθως τόσον ἥρεμον πρόσωπόν της, ταρασσόμενον ἀπὸ συγκίνησιν. Ἦρωτησα. «Καὶ ποῦ εἴναι ἥ μάτηρ σάς;»

«Ἐξῆλθε διὰ νὰ ἀγοράσῃ γλυκίσματα».

«Γλυκίσματα! Ποιος ὁ λόγος;»

«Διὰ τὸ γεῦμα.»

«Διὰ τὸ γεῦμα! Περιμένετε προσκεκλημένους ἀπόψε;»

‘Εμειδίασεν ἐλαφρῶς. — Προσκεκλημένους; — ὅχι ἐν κύριον.

‘Ανεπήδησα. Τί ἐσήμαινε τοῦτο; «Τὸν κύριον τὸν ὅποιον γνωρίζω;»

«Μάλιστα.»

«Νέον;»

«Εἰς τὴν ἥλικιαν σας».»

«Ἐύπαρουσιάστον;»

«Αὐτὸς ἔξαρτᾶται ἀπὸ τὸ γοῦστο».

«Σᾶς ἀρέσει;»

‘Ανύψωσε τοὺς ὕμους της. «Εἶσθε ἀνυπόφορος μὲ τὰς ἐρωτήσεις σας. Δὲν σᾶς ἔννοῶ. Υμεῖς δστις εἰσθε τόσον σοβαρός, τόσον εὐγενής, τόσον εὐαίσθητος νὰ ἔξοδεύετε τόσην ὅραν μὲ ἀστεῖσμούς. Ήλθετε μίαν ὅραν βραδύτερον καὶ μὲ πειράζετε διὰ τὸ φόρεμά μου. Εἶνε πολὺ ἄσχημον, πάρα πολὺ ἄσχημον».

‘Ησθάνθη δτι εἶχον χάση τὴν κεφαλήν μου. «Ωστε μὲ ἐπεριμένατε;»

«Φυσικά».

«Ἐνομίσατε δτι δὲν θὰ εἶχον τὸ θάρρος νὰ ἀναχωρήσω εἰς Ἰταλίαν χωρὶς νὰ ἔλθω νὰ σᾶς ἀποχαιρετήσω;»

«Εἰς τὴν Ἰταλίαν; σκέπτεσθε τρόποντι νὰ ἀναχωρήσετε;»

«Μάλιστα, ταξείδιον χάριν ἐργασίας. Δὲν ἔλαβετε τότε τὴν ἐπιστολήν μου;»

«Μάλιστα».

«Λοιπόν;»

«Λοιπὸν σᾶς ἀνεμένομεν».

«Ἄλλα δὲν ἀνήγγειλον τὴν ἐπίσκεψίν μου»,

‘Ηγερθή καὶ ἔλαβε μίαν ἐπιστολὴν ἀπὸ τὸ καλαθάκι τῆς ἐργασίας της. «Γνωρίζετε νὰ ἀναγινώσκετε; Εἰδοποιήθην ἦ δχι;»

‘Ἐλαβον τὸ φύλλον τοῦ χάρτου. Ήτο ἦ ἐπιστολὴ τὴν δποίαν εἶχον προωρισμένην διὰ τὴν κυρίαν Νταρώ. Εἶχον κάμει λάθος εἰς τοὺς φακέλλους. Εν μιᾷ στιγμῇ τὰ πάντα εἶχον ἔξηγηθῆ.

‘Η ωραία κεφαλὴ τῆς Λουκίας, χρυσιζομένη ἀπὸ τὸν δύοντα ἥλιον, μοὶ ἐφαίνετο-έὰν ἡ ἐκφρασίς δὲν εἶναι πολὺ κοινὴ—ώς κεφαλὴ ἀγίου ἐπὶ ζωγραφισμένου νέλοπαραθύρου. Μόλις ἡδυνάμην νὰ διακρίνω τὰ ωραῖα τῆς χαρακτηριστικά, τὴν εὐθεῖαν ὁντανή της, τοὺς ἐκφραστικοὺς γαλανοὺς ὀφθαλμούς της καὶ τὰς λεπτοτάτας τοξοειδεῖς δφρῦς της. Εφαίνετο καὶ δὲν ἐφαίνετο συγχρόνως, ὑπῆρχε καὶ δὲν ὑπῆρχε. Ήτο ἐν ταῦτῳ ἡ πραγματικότης καὶ τὸ ὄνειρον. Ήτο θελητική, σιωπηλή, καὶ σπουδαία — τύχη. Μερικαὶ στιγμαὶ παρῆλθον ἐν πλήρει σιωπῇ—τῇ οὐρανίᾳ ταύτη σιωπῇ, ἢτις εἶναι ἦ μόνη γλῶσσα μεταξὺ τῶν ψυχῶν.

‘Ἐπὶ τέλους μοὶ λέγει: «Περὶ τίνος πρόκειται; Φαίνεσθε βεβαρυμένος».

‘Απήντησα μὲ φωνήν, ἥτις ἦτο ἀληθῆς ψιθυρισμὸς καὶ ἦ ὅποια ἐφαίνετο νὰ ἀνήκει εἰς ἄλλον τινά: «Εἶσαι πλήρης χαρᾶς. Δὲν γνωρίζω. Σὲ ἀγαπῶ, Λουκία».

Μετὰ τρεῖς μῆνας ἐνυμφεύθην τὴν δεσποινίδα Σαρτέν, καὶ ἔκτοτε οὐδέποτε ἐπανσα νὰ εὐλογῶ τὸ σφάλμα τὸ δποῖον μὲ ἔφερον ἀκουσίως πρόσωπον μὲ πρόσωπον μὲ τὴν τύχην μου.

‘Εδιπλασίασα καὶ ἐτριπλασίασα τὰς προσόδους μου. Ή βελτίωσις τῆς κοινωνικῆς θέσεώς μου δφείλεται εἰς αὐτήν. Εἶχον ἀγοράση τὴν μεγάλην εἰκόνα τοῦ Λεονάρδου.

‘Η κυρία Τερέζα Νταρώ εἶναι τώρα ἦ Κόμησσα δὲ Μωριάκ.

(Μετάφρασις ἐν τοῦ Ἀγγλικοῦ).

MIX. X. ΣΑΜΙΟΣ

Η ΓΕΝΝΗΣΙΣ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΙΑΤΙΚΟ

Βουβὴ ἔρμη ἔξαπλώνεται στὴ γῆ· ὅλο σκοτάδι!...

Ψυχὲς στοὺς λόγγους τρέχουνε ἀποσταμένες λύκοι μέσα στὰ δάση οὐρλιάζουνε, κάτω φωτὶ στὸν “Ἀδη! τρομάρα! ἀντάρα! χαλασμός! σ’ ὅλα τὰ μέρη φρίκη! Σέ γνα σπιτάκι σιωπηλοὶ ἐκεῖ ποῦ φέρονται γύρα

‘Αγγέλοι ξάφνου τρέχουνε καὶ διαλαλοῦν μὲ χάρι, πῶς δ Χριστὸς γεννήθηκε, πῶς τοῦ οὐρανοῦ ἦ θύρα σ’ ὅλους ἀνοίχτηκε. Τραβοῦν ἀγγέλοι καβαλλάροι

‘πάνω στὰ ἀσπρὰ ἄλογα, καὶ σὲ σπηλιὰ πηγαίνουν, ποῦ δινὸς γυναῖκες βρίσκουνε σφιγκτὸν ἀλυσοδεμένες, τὴ Λευθεριὰ καὶ τὴ Τιμῆ, κι’ ἀφοῦ τές ἀναστάνουν

‘χαρῆτε πειά, τὴς λέγουνε, καὶ σεῖς δυστυχισμένες!»

‘Η παταχνιὰ σκορπίστηκε ἀπὸ τὰ δάση πέρα:

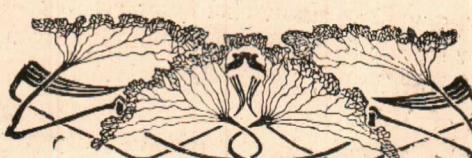
σωπάσαν τὸ οὐρλιάσματα! ξημέρωσε ἦ ἡμέρα

σὲ φύλλα μέσα τραγουδοῦν τάηδόνια ταῖρι ταῖρι

Χριστούγεννα! ὅλο εὐωδιὰ σκορπίζει τὸ ἀγέρι!..

Σμύρνη

K. A. ΑΘΑΝΑΣΟΥΛΑΣ

ΖΩΓΡΑΦΙΕΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΖΩΗΝ

ΜΙΑ ΝΥΧΤΑ ΤΩΝ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΩΝ

I.

Mέσα στή μεγάλη σάλα πούνε λουσμένη από φῶτα και λαμπτοποτῆς από χρυσά και ἀργυρᾶ κοσμήματα τὰ ζεύγη χορεύουν τρελά-τρελά, ἀσύληπτα ὑπὸ τὸν ἀρμονικὸν ἥχον τῆς μουσικῆς.

Ἐδώ βλέπεις πρόσωπα ποῦ ἀστράφτουντες ἀπὸ ωμοφριά, ἐκεὶ χείλη νὰ χαμογελοῦντες τὸ πιὸ γλυκό, καὶ πιὸ θεσπέσιο χαμόγελό τους, πιὸ ἕκεὶ μάτια ζωηρὰ και ἀκτινοβόλα νὰ δίχνουντες τριγύρω τρελές χαριτωμένες λάμψες και ἦ σάλα βουτζεῖ απὸ φωνὲς χαρᾶς, ἀπὸ φαιδρὰ γέλοια, ἀπὸ τρελὰ βαλσίζοντα ζεύγη και ἀπὸ τὲς γλυκὲς συμφωνίες τῆς μουσικῆς.

“Ολα χαρά, διὰ ζωὴ εἶναι ἔδω.

II

Σ' ἔνα κῆπο κάτω ἀπὸ ψηλὰ δένδρα πλανᾶται μόνη μιὰ κόρη ώραιά σὰν θεά ἐλληνική.

Ἀπὸ καιρὸ δὲ σὲ καιρὸ ζηγώνει πρὸς τὸν φράκτη και παρατηρεῖ ἐπίμονα ἀπόξω προσέχουσα και στὸ παραμικὸ μουρμούρισμα τῶν φύλλων.

Πόσον ἀνησυχεῖ και πόσο ταράζεται ποῦ δὲ βλέπει και δὲν ἀκούει τὸ ποθούμενο;

Καὶ ὅσο ἡ ὥρα περνᾷ τόσο ἡ ἀγωνία τῆς μεγαλώνει...
“Ἄλλ’ ἔξαφνα ἀνατινάζεται!

“Η καρδιὰ τῆς ποῦ φανέρωνε ποὺν τὴν ἀνυπομονησία και τὴν ἀπελπισία χτυπᾶ γλυκὰ τώρα.

Τί ἄραγε εἶχε γίνει;

Ἐκεῖ στὸ φράκτη στέκεται ἔνας νέος ώραιος σὰν Νάρκισσος.

Στὰ χέρια του βαστᾶ κιθάρα και παῖζει γλυκά, ἀπὸ τὰ χείλη του δὲ βγαίνουνε μελιστάλαχτοι φθόγγοι ψάλλοντες τὸν ἔρωτα.

“Η κόχη ἀκούμβα τώρα τὸ κεφάλι τῆς στὸ κεφάλι ἔκεινου, τὰ βλέμματά τους τείνονται πρὸς ἄλληλα γεμάτα θερμὴ λατρεία και τὰ χείλη τους ψιθυρίζουν:

— ‘Αγάπη !

III

Μέσα σ' ἔνα μικρὸ δωμάτιο ἀδειο και κατάψυχρο ποῦ λιγοφωτίζεται ἀπὸ ἔνα ἀδύνατο κερί, μιὰ γυναικά ἡ μᾶλλον μιὰ σκιὰ γυναικάς εἶναι μισογυροσμένη σ' ἔνα ἀθλιό ἀχερόστρωμα και δίχνει βλέμματα γεμάτα φιλοστοργίας και πόνο στὸ φθισικὸ παιδί τῆς πούναι ξαπλωμένο κοντά τῆς. Πολεμᾶ δὲ μὲ τὰ σκελετωμένα και τρεμουλιάρικα χέρια τῆς νὰ ζεστάνει τὰ κρύα και χωρὶς ζωὴ χέρια τοῦ παιδιοῦ τῆς. Ἔνῳδ ἀντρας τῆς μέσα στὸ καπηλεὺ μπροστὰ στὸ βρώμικο τραπέζι ρουφᾶ ἀχόρταγα τὸ φαρμάκι τῆς ζωῆς!

III

Τρεῖς ἀδελφοὶ συμαζευμένοι καθ' ἔνας σὲ κάθε μιὰ γωνία τοῦ γδυμνοῦ δωματίου των δουλεύουν παρὰ τὸ ἀβά-

σταχτο κρύο, γιατὶ στεροῦνται ὅλα τὰ χρειαζούμενα πρὸς τὸ ζῆν.

“Ο ἔνας εἶναι ποιητὴς, δὲ δεύτερος ζωγράφος και δ τρίτος συγγραφεὺς.

“Ο πρῶτος δίχνει τὰ βλέμμα του ὅποιο ἀπὸ τὸ παραμύθιο και προσπαθεῖ νὰ ἐμπνευσθῇ γιὰ νὰ γράψῃ στοίχους.

“Ο δεύτερος ζωγραφίζει μιὰ εἰκόνα γιὰ νὰ τὴν πωλήσῃ στὴν ἀγορὰν τὶς μέρες τῶν Χριστουγέννων, και δ τρίτος γράφει βιαστικὰ μιὰ σκηνὴ ποῦ ταιρείαζει στὸ μυθιστόρημά του γιὰ νὰ μὴ τοῦ διαφύγῃ.

“Ἄξαφνα δίχνεινται οἱ μὲν δυὸ τές πένες, δὲ ἄλλος τὸ πινέλο.

Τὰ δάχτυλά τους ἔχουνται παγώσει και δὲ μποροῦνται νὰ δουνέψουνται πιά.

“Ο ποιητὴς και δ συγγραφεὺς ἀποφασίζουνται στὴν ἀπελπισιά τους νὰ κάψουνται μερικὰ χειρόγραφα γιὰ νὰ ζεσταθοῦνται λίγο. Ἄλλα ἡ ἀρρωστη φλόγα τῆς φωτιᾶς δὲν βάσταξε πολὺ και ἀναγκασθήκαντες γεμάτοι πίκρα και σκληρὰ ἀπογοήτευση νὰ ξανακαθίσουνται στὲς θέσεις τους μὲ μισοζεσταθέντα δάχτυλα...

V

“Ο γεροφιλάργυρος περπατᾶ ἀλαφραὶ γιὰ νὰ μὴ πινήσῃ καμιανοῦ τὴν προσοχή, και τρέμει και στὸ παραμικὸ ὑποπτο βλέμμα ποῦ δίχνεται ἀπάνω του.

Τέλος φτάνει στὸ μέρος ποῦ χρησιμεύει τὸ θησαυρό του.

Μπαίνει μὲ μύριες προφύλαξες και κλείνει ἀπὸ μέσα στερεὰ τὴν θύρα.

“Υστεοα σέργει ἀπό τὸ βάθος σιδηροζωσμένου κιβωτίου μεγάλη σακοῦλα γεμάτη χρήματα ποῦ τὰ μάζεψε μὲ διάφορα ἐπίβουλα και διαβολικὰ μέσα και ἀρχίζει νὰ τὰ μετρᾷ.

“Ω ! πῶς ἀστράφτουνται τὰ μάτια του στὴ λάμψη τόσου χρυσοῦ και μὲ πόση ἀγάπη βλέπει αὐτόν !

Και βέβαια γιατὶ νὰ μαζέψῃ τόσα χρήματα δὲν ἐδίστασε νὰ σφαλλῇ τὰ αὐτιά του στὰ κλάμματα τῆς χήρας και νὰ διώξῃ μὲ βάρβαρα λόγια τὸ δρφανό.

Και κάθεται ἐκεὶ ώρες δλάκερες και θαυμάζει τὰ πλούτη του συλλογούμενος πῶς νὰ μεγαλώσῃ αὐτὰ πειότερο !

VI

“Η πολιτεία παρουσιάζει νύχτα ἀγρια ἀπὸ τὴν βασιλεύουσαν σιωπὴν και τὸ σκότως. Οἱ τίμιοι ἀνθρώποι εἶναι κλεισμένοι ἀπὸ νωρὶς στὰ σπήτια τους, δπως έορτάσουνται τὴν παραμονὴ τῶν Χριστουγέννων.

Σὲ μιὰ γωνία τοῦ δρόμου στέκεται ἔνας ἀνθρώπος, τοῦ δοπίου τὰ μάτια βγάζουνται ἀγριες λάμψες, στὰ κλειστὰ χέρια του σφίγγει νευρικὰ μεγάλο μαχαῖρι.

Εἶναι κλέφτης και δολοφόνος.

Πνέει ἐκδίκηση κατὰ τῆς κοινωνίας και εἶναι ἔτοιμος γιὰ τὸ καταχθόνιο ἔργο του...

VII

Μιὰ κόρη ἀπελπισμένη και ἀποθαρρημένη πλανᾶται μέσα στοὺς δρόμους και γυρεύει προστασία σὰν τὸ πουλί τὸ χειμῶνα.

‘Αλλὰ πούβετα δὲν βρίσκει αὐτήν.

Είνε μιὰ δύστυχη ποῦ πρὸν λίγες μέρες γύριζε ἀπὸ τὸ νεκροταφεῖο ὅπου συνώδεψε τὴν μητέρα τῆς καὶ μόνη παντοχῇ τῆς στὸν κόσμο ἀντὸν εἰς τὴν ὑστερονή τῆς κατοικία.

Ἄλλὰ ἄξαφνα τὴν ἀπάντησε ἔνας πλούσιος νέος καὶ τὴν πλάνεψε μὲ λαμπρές ὑπόσχεσες καὶ γλυκὰ λόγια νὰ τὸν ἀκολουθήσῃ.

Σὲ λίγο δικαὶος καιρός, ἀκριβῶς τὴν νίγχτα τῶν Χριστουγέννων, ὁ νέος τὴν ἔδιωξε ἀφοῦ πρῶτα τῆς πῆρε ὅτι πολυτιμότερο εἶχε.

Ἄπελπισμένη καὶ συντετριψμένη ἡ κόρη πηγάνει πρὸς τὸν ποταμὸν καὶ ἀπὸ τῆς ἀψηλές του ὄχθες ἀφίνεται νὰ γλυστρήσῃ μέσα, ἐνῷ ἀπὸ τὰ χεῖλη τῆς φεύγουνε γεμάτοι πίκρα καὶ παράπονο αἱ λέξεις :

— Χαῖρε, κόσμε, ποῦ ὑπῆρχες τόσο κακὸς γιὰ μένα !

Συνέργη

ΟΔΥΣΣΕΥΣ Ε. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

ΜΥΡΙΑΜ Η ΕΒΡΑΙΑ

(Διήγημα Ἀφρικανικόν)

I

Αγενναία καὶ εὐγενικὴ ψυχὴ τῆς Ἐβραϊκῆς ὁάτσας, ἐκείνης ποῦ ἐνίκησε στὴν ἔρημο, ἐκείνης ποῦ ἐκεραύνωσεμὲ τὸ θριαμβευτικό σπαθὶ τῶν Μακκαβαίων, ἐφλόγιζε στὰ μαῦρα μάτια τῆς Μυριάμ ἀνάμεσα στὰ μακρούματόλαδα πρὸς ἔκρυβαν καμμιὰ φροὴ μὲ προσοχὴ τὰ δυὸ ἐρωτικὰ μίσαδία ποῦ εἶχε βάλει στὸ μαῦρο πρόσωπο τῆς κόρης ὁ Ἐρως γιὰ νὰ τὸ **θρονιάσῃ** βασίλειό του στὴ γῆ.

Οταν ἡ Μυριάμ περνοῦσε ἀπὸ τὸν δρόμον τῆς μαύρης πολιτείας, οἱ μαῦροι ἀκολουθοῦσαν μὲ ἀκόρταγες ματιὲς τὴν εὐλύγιστη περιπατησία τῆς Ἐβραίας καὶ πνίγανε ἔνα ἀναστεναγμὸ στὰ πυρὰ καὶ μαῦρά τους στήθια, τὰ λάσια καὶ γερά.

II

Ο ἥλιος τῆς Ἀφρικῆς, ἡ φλογισμένη ἀτμόσφαιρα, ἐκεῖνος ὁ ἀγέρας ὁ γεμάτος ἀπὸ λάμψεις τυφλωτικές, τόσο δυνατὲς σᾶν νὰ ἀναπνέῃ κανεὶς φῶς, ποτὲ δὲν ἐνίκησε τὴν δεσποτικὴ γαλήνη τῶν μαύρων ματιῶν τῆς Μυριάμ.

Ομως μιὰ μέρα ἡ ἀχτίνες τῶν ματιῶν τῆς συναντήθηκαν μὲ ἄλλα μάτια γεμιάτα πάδος καὶ σκοτισμένα, δειλά, νικημένα, διπλωθήκανε πίσω ἀπὸ τὴν παχεὶα κουρτίνα τῶν μακριῶν τῆς βλεφάρων· αἰσθάνεται πρώτη φροὴ πώς δὲν ἦταν δική της ἡ νίκη.

III

Δαβὶδ τὸν λέγανε τὸν νικητή. Ξεχωριστὲς ἦταν ἡ γραμμὲς τοῦ προσώπου του ποῦ ἔχωριζε τὸ Ἐβραϊκὸ αἷμα παρθένο ἀπὸ ἔνη σμίξη.

Μὰ ἔχει νίκες ποῦ εἶνε τὸ ἀνάποδο. Καὶ ἡ νίκη τοῦ Δαβὶδ τὸν ἔρριξε μονοκόμματο μὲ τὴν καρδιὰ καὶ τὴν θέλησι ἀλυσσοδεμένες, στὰ πόδια τῆς Μυριάμ.

Μαζὴ χέρι, μὲ χέρι, ἐβγάίνανε περίπατο κάθε βράδυ στὸ φρέσκο ὡς ποῦ βουλιάζανε τὰ ποδήματά τους στὴν θερμὴ ἄμμο τῆς ἐρήμου καὶ σ' ἐνο βραδυνὸ ἔξοχο μὲ τὸν οὐρανὸν τνύμένο σὲ ζωηρὲς λάμψεις σᾶν μεγαλοπρεπῆ νυφικὸ μανδύαν στὸ φτωχὸ ἐσωτερικὸ μιᾶς κολύβας ἀκατοίκητης,

κοντὰ σ' ἔνα στεκάμενο νερὸ ἡ Μυριάμ καὶ ὁ Δαβὶδ ὁρκίσθηκαν ἔρωτα αἰώνιο.

IV

Ἔταν ὁ Δαβὶδ ἡ πρόνοια τοῦ βασιλῆ. Ὁταν τὸ ἀχόρταγο χέρι τοῦ συνωφρυμένου μονάρχη ἀπλωνότανε γυρεύοντας εὔρισκε πάντα ἀνοιχτὰ-λυτὰ τὰ κορδόνια- τῆς **μεστῆς** χρηματοσακοῦλας τοῦ Ἐβραίου Δαβὶδ.

Μὰ ἡ δργὴ τοῦ Θεοῦ ἀναποδογύρισε τὸν θρόνο τοῦ βσιλῆ, φανερώνοντας στὰ σύννεφα τῆς αὐγῆς ἔνα ἀσπρό μπουροῦντι ἀνεμιζόμενο ἀπάγω σ' ἔνα ἀλογο ἐξωφρενικὰ φεύγοντας καὶ πειδὸ μακρού, πειδὸ ἀλάργα μιὰ ματωμένη κεφαλὴ καρφωμένη σὲ μιὰ πόρτα τοῦ παλατιοῦ.

Καὶ ὁ πλούσιος Δαβὶδ ἐκύτταξε τὸν ὁρίζοντα καὶ μάντεψε τὸ κακὸ ἐκεῖνο σημάδι.

Καὶ ὁ φρόνιμος Δαβὶδ ἐκρυψε τὴν χρηματοσακοῦλα του κάτω ἀπὸ τὴ γῆ καὶ σᾶν φτωχὸς καὶ γυμνὸς ποῦ δὲν ἔχει τίποτα πῆρε μπρὸς τὸ δρόμο πεζὸς καὶ καταΐδρωμένος κάτω ἀπὸ τὸν ἥλιο τὸν Ἀφρικανικό.

V

Τὰ μᾶρα μάτια τῆς Μυριάμ φάγνουνε ἀκούραστα στὸ κατασκονισμένο δρᾶζοντα μὰ ἄδικα. Η σκιὲς τῶν ὁδοπόρων περνοῦσαν ἡ μιὰ πίσω ἀπὸ τὴν ἄλλη μακρού· καὶ ἀν κοντοζύγωναν ἀπάνω στὸ πυρωμένο ἔδαφος ποτὲ δὲν φανήκανε στὰ μάτια τῆς ἐρωτευμένης Ἐβραίας ἡ γραμμὲς τοῦ ἐρωμένου, τὸ περπάτημά του ποῦ τὸ γνώριζε.

Ομως ἔνας ἀπὸ κείνους τοὺς ὁδοπόρους κάποια μέρα δροσίζοντας τὰ στγνωμένα σωτικά του μὲ τὸ τραγούδι τῆς Μυριάμ, διηγήθηκε τὴν φοβερὴ εἴδησι.

Ο Ἐβραῖος Δαβὶδ, ἀφοῦ τοῦ ἀνακαλύψκε τὴν πανοργία τὸν εἶχανε κλεισμένο στὶς βασιλικὲς φυλακὲς βάζοντας τὴν θέλησι του στὴ τρομερὴ δοκιμασία ἀνάμεσα σὲ καταστροφὴ ἡ θάνατο.

Τὰ μᾶρα μάτια τῆς Μυριάμ τῆς Ἐβραίας ἐβγάλανε τρόμο τοῦ θανάτου· ἐκλείστηκαν κατόπιν, σκεπασμένα ἀπὸ τὴν παχεὶα κουρτίνα τῶν ματόλαδων καὶ ἡ φτωχὴ κόρη ἔπεσε χάμω σᾶν θανατωμένη, μὲ τὴ καρδιὰ πιεσμένη ἀπὸ ἐπικίνδυνη ἀγωνία.

VI

Τὴ μέρα κείνη πέρασε ἡ Μυριάμ τρομερὴ στενοχώρια. Στεγνὰ τὰ μάτια, στεγνωμένη τὴ ματιὰ ἐπέρασε ἀκούνητη τῆς ὥρες ξαπλωμένη μπρὸς τὴν πόρτα τοῦ σπητιοῦ της.

Τέλος ἡ νύχτα ἔσπειρε τὰ λαμπρὰ πετράδια στὸν οὐρανό. Η γῆ πυρωμένη ἀπὸ τὸν ἀλύπητο ἥλιο φάνηκε σᾶν νὰ μάζευε τὸ δροσερὸ ἵσκιο μὲ τὴν λαχτάρα ποῦ ἔνα σῶμα νικημένο ἀπὸ τὴν κούρασι τὴν μάζεύει ἀπὸ κοπιαστικὸ κυνῆγι.

Οπως ἡ γῆ ἔτσι καὶ ἡ πονεμένη Μυριάμ φάνηκε στὰ ντερά πῶς ζωντάνεψε καὶ σηκώθηκε, παραμέρισε ἀπὸ τὸ κούτελό της τῆς πλεξοῦντες τῶν μαύρων τῆς μαλλιῶν, ἀποκαλύπτοντας τὰ μᾶρα τῆς μάτια ἀνάμεσα σὲ δυὸ πράσινους κύκλους λύπης.

Ακαμπτη, γράφοντας στὸ μέτωπο μιὰν εὐεργετικὴ ἀπόφαση ἐμπῆκε μέσα στὸ δωμάτιο, ἀδειασε στὸ πανωφόρι

της τὴν τζάντα ποῦ ἔκρυβε τὰ πλούσια διαμαντικὰ ποῦ τόσες φορὲς κιτρινίζανε ἀπὸ ζήλια στὰ μάγουλα τῆς ὥμορτος. Εβραίας καὶ διαβαίνοντας κατόπιν τὸ κατῶφλι τοῦ φησι ἐπροχώρησε μονάχη καὶ ἀποφασιστικὴ ὡς που χάμηκε στὴς σκιές ποῦ γεμίζανε μὲ μυστήριο καὶ φόβο τὸ ἀφρικανὸν ἔδαφος.

VII

Ο πανικός ἦταν κύριος στὸ παλάτι τοῦ βασιληᾶ. Στὴν μεγάλη αὐλὴ τοῦ παλατιοῦ διάφορος ἔκινοῦσε τοὺς λιγοστοὺς πιστοὺς ποῦ τοῦμεναν τοῦ μονάρχη καὶ τὸ φεγγάρι ἔβγαζε στὸ φανερὸν τὸν τρόμο ἐκεινῶν τῶν χεριῶν ποῦ καταγίνονταν νὰ κλείσουν μπαοῦλα, νὰ παστρέψουν ὅπλα καὶ νὰ σελώνουν τὰ ἀνυπόμονα ἀλογα. Μονάχη ἡ καμῆλες γονατιστὲς στὴ σειρὰ κατ’ εὐθεῖαν γραμμὴν ἐστέκοντο νὰ τῆς φορτώνουν ἀδιάφορες μὲ τὸ στραβὸ λαιμό τους ἀψηλά.

Κατοπονεμένο τὸ ὥμορφο κοριμί, κρατούμενη μονάχη ἀπὸ τὴν ἐνεργητική της θέληση πέρασε ἡ Μυριάμ ἄκρη ἄκρη ἀπὸ τὸ μέρος ποῦ ἔρριχνε σκιὰ δι τοῖχος, σᾶν φάντασμα μυστηριῶδες.

Ἄλλα κάποια μάτια τὴν παραμονεύανε καὶ ἀμέσως ἔνα χέρι σκληρὸν ἔπιασε δυνατὰ τὸ μπράτσο τῆς Μυριάμ.

VIII

Κατόπιν ἀπὸ λίγο ἡ Μυριάμ ὠδηγημένη μὲ σπρωξιὲς στὸ ἐστερεικὸ τοῦ παλατιοῦ ἔπεφτε μπρὸς στὸν σκυθρωπὸ μονάρχη καὶ ἀνοίγοντας πλατειὰ τὸ πανωφόρι τῆς ποῦ φάνηκε ὅλη τῆς ἡ ὥμορφιά, ἀφηκε νὰ κυλισθοῦν στὰ πόδια τοῦ μονάρχη μὲ μεγάλο κρότο τὰ κοσμήματά της ποῦ τοῦ τὰ πρόσφερνε ἀντάλλαγμα γιὰ τὴν ζωὴ τοῦ ἀγαπημένου τῆς Λαυῆ.

Μιὰ μονάχα κίνηση ἔκανε δι βασιληᾶς καὶ μιὰ μονάχα λέξι ἐπόρφερε γιὰ ἀπάντησι στὴ παράλλησι τῆς Ἐβραίας,

— Περίμενε — εἶπε.

Καὶ ἐνῷ ἔνας σκλάβος μαῦρος ἐμάζευε γονατισμένος τὰ πεσμένα στολίδια, δύο ἄλλοι ὠδηγοῦσαν τὴν Μυριάμ σὲ ἔνα διαμέρισμα ὃπου ἔμεινε μισοπεσμένη στὸ ἔδαφος μὲ τὴν ψυχὴν πιεσμένη ἀπὸ ὁράματα ἀπαίσια σαρκωνόμενα στὸ σκοτάδι ποῦ ἔρριχναν στὸ διάστημα τὰ παχειὰ χαμηλωμένα παραπετάσματα τῆς εἰσόδου.

IX

Περάσανε ἡ ὥρες. Υστερα ἄκουσε ἡ Μυριάμ τὸ ποδοβολητὸ τῶν ἀλόγων ἀπάνω στὸν γρανίτη, τὸ κλάγγισμα τῶν ὅπλων, τῆς τράκες τῶν καμτσικῶν, ὅλα σὲ μιὰ σύγχυση ἀπερίγραπτη.

Σὲ λίγο κάθε θόρυβος ἔπιαφε. Η Μυριάμ, φοβισμένη, ἐσήκωσε τὴν κουρτίνα, προσχώρησε σιγὰ στὴν αὐλὴ καὶ μιὰ τρομερὴ γραυγὴ βγῆκε ἀπὸ τὰ χειλία της. Ἐκεῖ, ἀπάνω σ’ ἔνα ὁνάκι αἴματος ἐκοίτετο ἀχνίζοντας τὸ σῶμα τοῦ ἀγαπημένου τῆς Λαυῆ ἀποκεφαλισμένο μὲ τὸ βάροβαρο σπαθὶ τοῦ ἀγρίου ἀφρικανοῦ.

Η Μυριάμ πεσμένη στὰ γόνατα ἐφύλησε τὰ ζεστὰ ἀκόμη χείλια τοῦ λατρευτοῦ τῆς καὶ τεντωμένη, δπως εἰς ἔκστασι ἔφοβέρισε δείχνοντας τὴν γροθιά της στὸν σκοτεινὸν ὁρίζοντα πρὸς τὸ μέρος ὃπου ἔφευγε δι σκληρὸς ἀρχοντας ἀφίνοντας πίσω του ποτάμι αἴματος καὶ φωτιᾶς.

Η ΠΑΝΑΓΙΑ ΚΑΙ Ο ΙΗΣΟΥΣ

X

Καὶ τὸ πρῶτη ἔημέρωσε, τὸ πρωΐνο ἔκεινο ποῦ εἶδαν τὰ μάτια τοῦ Λαυῆ, καὶ κεῖνο ποῦ ἦταν Ὕραμα ἔγεινε πραγματικὸ καὶ δι βασιληᾶς καταδιωκόμενος ἀπὸ τοὺς ἔχθρους του καὶ τὴ φρίκη στὴ ψυχή, ἐγκαταλειμμένος ἀπὸ τοὺς τελευταίους του διπαδοὺς ζητοῦσε ἔνα δρόμο νὰ φύγῃ καὶ νὰ σωθῇ.

‘Αμέσως μέσ’ ἀπ’ τὸ σκοτάδι, μιὰ γυναικα, μὲ σκεπασμένο τὸ πρόσωπο, ἀφίνοντας μονάχα νὰ φαίνωνται μαῦρα μεγάλα μάτια, βγῆκε μπρὸς στὸ ἀλογο καὶ ἔσκυψε σὲ μεγάλο χαιρετισμό.

— Τί μὲ θές; ἀρώτησε θυμώδης δι πεσμένος μονάρχης.

— Θέλω, βασιληᾶ! νὰ σου δεῖξω στράτιο ποῦ νὰ μὴ μποροῦν νὰ σὲ φτάξουν οἱ δχτροί σου.

— Νοιάζεσαι γιὰ τὴ ζωὴ μου;

— Τόσο ποῦ θάδινα γιὰ τὴ ζωὴ σου τὴ δική μου... ἀνήτανε ἀνάγκη.

— Ο Θεὸς νὰ σὲ ἀνταμείψῃ γιὰ τὴ καλή σου πρᾶξη.

Κοὶ ἡ γυναικα γροθιάζοντας τὸ χαλινάρι τοῦ κουρασμένου ἀλόγου τὸ διεύθυνε μέσα ἀπὸ ἀγριόβατους καὶ πέτρες ὡς ποῦ τοῦ βάθιαλε σ’ ἔνα στενὸ δρόμο στὴν ἀκρια ἀβαθούς γκρεμνοῦ.

Αξαφνα ὅταν ἔφταξε ἔκει ποῦ δι γκρεμνὸς ἦταν πειδοφιβερός, ἔβγαλε βιαστικὰ ἔνα μαχαῖρι κάπω ἀπ’ τὸ διούχο της καὶ βαστῶντας τὸ χαλινάρι τόσο δυνατὰ ποῦ τὸ ἀλογο

δὲν μποροῦσε νὰ κουνήσῃ, τὸ βύθισε στὸ κορμὸν του ὥς τὸ κόκκαλο.

Αστραπὴ ἤτανε δῦλο. Πρὸν νὰ τὸ νοιῶσῃ δικαβαλάρης, τὸ ἄλογο πληγωμένο ἐπῆρε μιὰ τρομερὴ φόρα πέφτοντας στραβὸν στὴν τρομερὴ ἀρύσσο.

Ἐσκυψε τὸ στῆθος εἰς τὰ χεῖλη τοῦ γκρεμοῦ ἥ γυναικα καὶ σχίζοντας τὸ βέλο γιὰ νὰ βλέπῃ καλλίτερα ἀκολούθησε μὲ μάτι ἀστραπτόλο, μὲ γέλοιο τῆς ἴκανοποιημένης ἐκδίκησης τὸ κατρακύλισμα ἀλόγου καὶ καβαλάρη ποὺ πέφτανε κτυπῶντας στῆς μύτες τῶν βράχων, ἔσχιζοντας τὰ κρέατά τους.

Οταν δὲ θόρυβος ἔπαιψε στὸ βάθος, ἥ γυναικα ἐσηκώθηκε τεντωμένη καὶ σηκώνοντας στὸν κατάστερο σύραντὸ τὸ μεγάλη τῆς μαῆρα μάτια καὶ τὰ χέρια ποὺ τὸ ἔνα κρατοῦσε ἀκόμα τὸ ἐκδικητικὸ μαχαῖρι, ἔβγαλε μιᾶς τελευταίας κραυγῆς.

— Δαβίδ, ἀγαπημένε μου! Ἀγαπημένε τῆς ψυχῆς μου! Σὲ ἔξεδικήθηκα.

(*Ἀπ' τὸ Ἰσπανικὸ*)

(*Santiago Xιλῆς*)

Ε. ΠΑΝΤΕΛΙΔΗΣ

ΕΛΕΓΕΙΟΝ ΕΙΣ ΠΕΔΙΟΝ ΠΟΛΥΝΕΚΡΟΥ ΜΑΧΗΣ

A'.

Ποῦν τὰ λούλουδα τὰ χόρτα καὶ τὰ δένδρα φορτωμένα; Ξεραθῆκαν ἀπ' τῆς φλόγες καὶ ἀπ' τὸ αἷμα ποτισμένα, καὶ δῆλο τὸ ἀνθηρὸ λαγκάδι τὸ μεγάλη ἀπεμαράθη, ἀπ' τὰ τρυφερὰ τὸ ἀνθάκια ὡς τῆς φύσεως μὲς στὰ βάθη.

Πτώματα μύρια σπαρομένα, ὅπλα, ροῦχα πεταμένα, καὶ τὸ αἷμα ἔχει λιμνιάσει, γῇ καὶ ἔρμα κορμιὰ βαμμένα, καὶ ἀόρατος ὁ Χάρος ψυχὲς πληγωμένων σέρνει, σᾶν ἥ φύσις γδυμνιασμένη στὴν ἐρμάτη τῆς παραδέρνει.

Καὶ τὸ σκότος ποὺ βαθύνει, πιὸ πολλὴ τρομάρια χύνει, καὶ ποὺ μουγγιγχτὸ γροικλέται, ὅπ' ἀγριεύει ἥ ἀποσβύνει, δρυγὰ ποὺ σιμώνουν ἄγρια λίγο αἷμα γιὰ νὰ γλύφουν καὶ τρεμουλιασμένα χέρια ποὺ στὴν ύστερην τὴν πάλη κάτι-ἀδικα-γυρεύουν τῆς πληγές των ν' ἀποκρύφουν....

B'.

Ἐλαφρὲς σᾶν ἀνθῶν φύλλα πέφτουν ἥ χλονονιφάδες πιὸ ἀπαλὲς ἀφ' τὰ βαμβάκια πὰ στῆς νυμφικὲς παστάδες, καὶ ἔλεημονητικὰ σκεπάζουν τὴν φθορὰ τὴν ματωμένη, καὶ δλόλευκη στολίζουν πεζὰ τὴν γῆ τὴν ἐρμωμένη.

G'.

Αἰωνία σας ἥ μνήμη, Στρατιῶται, ποὺ σινδόνι σᾶς ἐσκέπασε μ' ἀγάπη, πάλλευκο καὶ ἄγνω τὸ χρόνι, καὶ ἔκρυψε βαθειὰ τὴν φρίκη τῆς ἔριμωσης, τὸ αἷμα, δῆπος κρύβει τὸ ἵδεωδες τῆς ἀγάπης τῆς Πατρίδος μὲ τὸ δλόλευκά του πέπλα τὴν δρφάνια καὶ τὴν λύπη

ἀπὸ τῆς ψυχῆς τὸ βλέμμα.

M. T.

Η ΠΑΙΔΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ ΤΟΥ ΙΗΣΟΥ

ΑΠΟ ΤΗΝ ΖΩΗΝ

ΟΝΕΙΡΟ ΣΤΟ ΑΤΕΛΙΕ

Ελα, Ἀριθή, κάνε κόρη μου, βραεδιάζει δὲ ξημερώνει. Καὶ στὴν πόρτα ὀλόσαπρου σπητηοῦ φάνηκε μιὰ γυναικα χονδρὴ, δροδοκόκκινη καὶ μὲ τὰ μανίκια ἀνασκονμπωμένα ὡς τὸν ἄγκωνα.

— Κοντέων, μητέρα, ἀκούστηκε ἀπ' ἔξω μιὰ δροσερὴ φωνὴ κοριτσοῦ, κι' ἔνα κουδούνισμα ἀργυρόχρο, μόλις ἀκούστο ποὺ ἔβγαινε ἀπ' τοὺς ἀσημένους χαλκάδες ποὺ φοροῦσε στὰ χέρια τῆς. Ἀράδιαζε τῆς γλάστρες στῆς ἀσπρες πεζούλες ποὺ μοσχομόριζαν φρεσκοασπρισμένες.

“Ολα γύρω ἦταν λευκὰ καὶ καθάρια, ἀκόμη κι' δικόμης τῆς συκαμιᾶς ποὺ ἦταν ἐμπρός στὴν πόρτα ἦταν ἀσπρισμένος ὡς μιὰ πήκη ἀπ' τὴν φύσια.

— Νὰ τελεώσης γοήγορα καὶ νὰ τνυθῆς ὅπου νὰνε θὰ σημάνῃ δι νοπερούς.

Ξημέρωνε ἥ γιορτὴ τῆς ἐκκλησίας τοῦ χωροῦ κι ὅλα τὰ σπητάκια σκαρφαλωμένα στὸ ὑψωμα τοῦ βουνοῦ ὀλοκάνθαρα σὰν τῆς ψυχῆς ἐκείνων ποὺ σκέπαζαν τριγύριζαν μὲ τάξη ἀτακτη τὴν ὠμορφη ἐκκλησίτσα τους ποὺ τὴν τριγύριζε ἔνας μεγάλος αὐλόγυρος γεμάτος δένδρα.

“Η κόρη ἀφοῦ ἐσιάξε τῆς γλάστρες τῆς ἐμάζειρε δσα φυλλαράκια εἶχαν πέση καὶ γύρισε κατά τὸν κάμπο ποὺ ἀνάμεσα οὲ δένδρου πυκνόφυλλα ξεχώριζε ἔνα σπῆτη ὑψηλὸ καὶ εὔμορφο.

Οἱ παλμοὶ τῆς καρδιᾶς τῆς ἐστειλαν ἔνα κῦμα δόδιο ποὺ ἐσκέπαζε τῷ μορφῷ πρόσωπο τῆς ὡς τῆς φύσεως τῶν κευσῶν τῆς μαλλιῶν.

Τι σκέψεις ἀραγε νὰ γύριζαν στὸ δλόξανθο ἐκεῖνο κορμάκι;

Τὸν περασμένο χρόνο εἶχε πιάσει δουλειὰ ὁ πατέρας τῆς στὸ περιβόλι τοῦ σπητοῦ ἐκείνου ποῦ δύο καλοκαίρια εἶχε μείνει αἰλειστὸ γιατὶ οἱ νοικοκυραῖοι δὲν ἥρθαν νὰ καθήσουν δῶπες πάντα. Τὸ περιβόλι εἶχε μείνει ἀπεριπούτητο καὶ ὁ κύριος Μῆτρος ἐκοπίασε γιὰ τὰ τὸ διορθώσῃ.

Τὸ Μάη εἶχε ἔσοδὴ στὴν ἑξήκη μὲν μαυροφορεμένη κυρίᾳ μ' ἔνα τῷδε ὡς εἰκοσιτιωντὸν χρονῶν ποῦ θὰ ἦταν γλός της.

‘Η Ἀνθὴ ἐπειδὴ ἦταν ἡ περὶ μικρὴ ἀπ' τῆς ἄλλες ἀδελφές τῆς ἐπήγαινε ἐκείνη στὸ περιβόλι τοῦ πατέρα των δταν ἦταν ἀνάγκη, καὶ πολλὲς φορὲς συγαντιῦσε τὴν μαυροφορεμένη κυρία ποῦ στηριγμένη στὸ μπράτσο τοῦ γυνιοῦ της, περιπατοῦσε ἀνάμεσα στὰ παρτέρια, τὰ γεμάτα λούλουνδα δλόδροσα ποῦ δλο καὶ περιποιοῦνταν δικὺ Μῆτρος. Χαιρετοῦσε μὲ σεβασμὸ τὸν κυρίους τοῦ σπιτιοῦ καὶ στῆς διάφορες ἐρωτήσεις ποῦ τῆς ἔκαμπνα, ἐκείνη ἀπαντοῦσε μὲ ντροπαλὸ χαμόγελο ποῦ τῆς χάριτε περίσσα ωμορφιὰ στὰ δεκαπέντε κρόνα της.

— Τὸ πεὶ ωμορφο λουλοῦδι εἶναι ἡ κόρη σου, εἶπε μὲν μέρα ἡ Κυρία, τῇ στιγμῇ ποῦ τῆς ἔφερνε δι περιβολάργος λίγα δρυσάτα τριαντάφυλλα, καὶ χάιδενε τὰ ξανθὰ τῆς κόρης μαλλὶ ποῦ ἦταν πλεγμένα σὲ δυὸ χορδὲς πλεξοῦνδες διγμένες στὴν πλάτη της. ‘Υστερα στράφηκε στὸ γυνό της ποῦ καμάρων μὲ θαυμασμὸ καλλιτέχνου τὴν ἀγνῆ ἐκείνη ωμορφιὰ τῆς παιδοῦλας καὶ τοῦ εἶπε:

— Νά, Κύμων, ωμορφο κεφάλι γιὰ τὴν ‘Αροιξί’ σου.

— Νάι, μητέρα, τὸ παρετήρησα κ' ἔγω καὶ ἥθελα νὰ πᾶ στὸν κύριο Μῆτρο νὰ μ' ἀφίσῃ νὰ ςωγραφήσω τὴν Ανθή.

‘Ο κύριο Μῆτρος δὲν μποροῦσε βέσσαμα νὰ πῆ ὅχι κι' ἀποφάσισε ν' ἀρχίσῃ ἡ εἰκόνα.

Τὴν ἄλλη μέρα ἥρθε ἡ Ἀνθὴ στὸ περιβόλι λίγο περὶ κλωμή, γιατὶ δὴν τύχα δὲν εἶχε κοιμηθῆ ἀπ' τὴ λαχιάρα της. Μὲν ὑπῆρχται τὴν ὠδήγησε σὲ μὲν κάμαρα ποῦ στὸν τοίχον της ἦταν κρεμασμένες μερικὲς εἰκόνες. ‘Εκεῖ βρισκότανε κι' δι Κύμων μὲ τὴν μητέρα του καὶ διώρθων μυρόχωρωμα λουλούδια ποῦ εἶχαν κοπῆ ἐκείνη τὴ στιγμή,

‘Η Ἀνθὴ θαύμαζε τὲς δλόγυνδα τῆς ώραιες ἐκείνες ζωγραφίες καὶ τὰ μάτια τῆς ἔπεργαν ἀλλοιώτικη ἔκφραση σὰν νᾶβλεπε ἡ ψυχή της ζωτιανέμενες τὶς ωμορφίες ἐκείνες.

— Σ' ἀρέσουν, Ἀνθή, ἡ εἰκόνες αὐτές; τὴν ἥρωτησεν ἡ Κυρία.

— Εἶναι τόσο ωμορφες δλες!....

— Ο κύριος Κύμων θὰ σοῦ χαρίσῃ μὲν ἀφοῦ σ' ἀρέσουν.

— Νά διαλέξῃ μόνη της, εἶπε μὲν χαμόγελο δι καλλιτέχνης, δέλοντας νὰ δοκιμάσῃ τὸ γοῦντο τὸν μωτέλλον του.

‘Η κόρη εὐχαριστήσης γιὰ τὴ καλωσύνη τους καὶ τὰ βλέμματά της καρφώθηκαν σὲ μὲν μικρὴ εἰκόνα ποῦ παρίστανε φθινοπωριὸ δηλοβισίλεμα μὲ ζωτιαρὲς γραμμὲς καὶ ἐπιτυχημένα χρώματα. Πάνω στὴ θάλασσα ποῦ ἦταν πλημμυρισμένη ἀπὸ μενεξεδένη χρώματα, ἀνάμιγνης τοῦ ἥλιου ποῦ κανότανε, ἐφαίροντο ἐδῶ κι' ἐκεῖ βαρκοῦλες μὲ παγάκια κατάσπρα.

Σὲ λίγο ἡ Κυρία τῆς πέρασε ἔνα λευκὸ ἐλαφρὸ φορεματάκι, τῆς ξέπλεξε τῆς πλεξοῦδες τῆς καὶ τὰ μαλλύ τῆς σκαλωτὰ ξεχύμηκαν καὶ πλημμυρισαν τῆς πλάτες τῆς μὲ ἀφθονο χρυσάφι. Τότε τῆς σκόρπισαν λουλούδια στὴ ποδιά της, ἄλλα τῆς ἔμπλεξαν στὰ μαλλὶ, ἄλλα τῆς ἔδωσαν στὰ χέρια, καὶ δι καλλιτέχνης στάθηκε γιὰ λίγο νὰ τὴν θαυμάσῃ. ‘Πτων τόσο ωμορφη ἡ Ἀνθοῦλα μέσα στὰ λουλούδια ποῦ τὴν πλημμυρισαν ποῦ κι' οἱ δυὸ τὴν κύττασαν μὲ θαυμασμὸ καὶ τῆς χαμογέλασαν ἀπὸ εὐχαριστηση.

Κ' ἐκείνη μεθυσμένη ἀπὸ τὸ πέλαγος τῶν μύρων ποῦ τὴν ἔλουζε, σαστισμένη ἀπὸ δλα ἐκείνα τὰ πράγματα ποῦ

ἦταν καυνούργια γιὸ οὐτήρι, νόμιζε πῶς τὴν εἶχαν φέρει ἔξαφρα σ' ἔνα ἀπὸ τὰ παραμυθένα παλάτια μὲ τὰ βασιλόποντα καὶ τὴς βασιλοπούλες.

Κ' ὅταν τὰ λεπτὰ τοῦ καλλιτέχνου δάκτυλα διώρθωνταν κανέρα λουλούδιο ἀπὸ τὸ ἄνθινο στεφάνι τοῦ κεφαλῆ της, ἡ ἄπλωνταν κανέρα κῦμα τῶν μαλλῶν της, νόμιζε, πῶς θὰ πειοῦσε ἡ ψυχὴ της μαζὶ μὲ τὶς πνοὲς τῶν ἔόδων ποῦ τὴν ἔπιγαν.

Τὸ ἔργο προχωροῦσε, ἀλλὰ παράξενο πολὺ ἀργὰ κι' δημιοῦ τῆς Ἀνθῆς τῆς φαινότανε πῶς θὰ τέλειωνε πολὺ γρήγορα καὶ μαζὶ μ' αὐτὸ κι' ἡ δινειρεμένη ζήση της. Τὶ θάκανε διταν θὰ τελείωνε ἡ «Ἀροιξί» ποῦ δὲ θᾶξελεπε περὶ τὸν καλλιτέχνη ἐκεῖνο, ποῦ κράταγε στὰ μάτια τοῦ τὴ παρθενική της ψυχὴ. Λὲν ἥθελε αὐτὴ νὰ τὸ φαντασθῆ κι' ἀφτρε τὴν ἔλαστρη της νὰ δροσίζεται στῆς ἀκροης τῆς εὐτυχίας ποῦ οὔτε έσκεπτει πῶς θὰ φτανει αὐτὴ.

Οταν τῆς μιλοῦσεν δι νέος κι' ἔπειπε νὰ τοῦ ἀπαντήσῃ, έγασ πέπλος δόδινος σκέπαζε πεισματάρικα τὸ δροσερὸ της πρόσωπο σὰν νᾶθελε νὰ κοψύψῃ τὰ αἰσθήματα π' ἀγκάλαζαν τὴν ψυχὴ της. Άλλοιμονο δύμως τὰ μάτια τῆς τὸ ἀδῶνταν καθαρέφτιζαν δλάκαυη.

Ο Κύμων τὴν ἔθαμαζε, δπως ἔνας καλλιτέχνης κάθε ωμορφά, ίσως ἔξελεπε τὸ δρᾶμα ποῦ πλεκόταν μέσα στὴν ἄδολη καρδιὰ τῆς κόρης, ἀλλὰ ἥθελε νὰ πείσῃ τὸν ἔαντό του πῶς γελείται. Οταν δύμως τὰ μάτια τοὺς ἀντικρύζονταν, ἔζηγανε ἀπὸ τὰ βλέμματα ἐκεῖνα μὲν ἀρμονία, ἔνα τραγοῦδι ποῦ μόνο στὴν οὐράνια γλῶσσα τῶν ματῶν μπορεῖ νὰ πωδῆ. Λέει τόσα μὲν τέτοια ματὰ, δσα κι' ἡ πειδ γλυκὲλ μονοική.

Τὲ εἰκόνα τελείωσε καὶ μαζὶ μ' αὐτὴν χαράχτηκε στὴ καρδιὰ τῆς Ἀνθούλας μὲν ἄλλη μὲ κρώματα ποῦ δὲ θὰ σβύσουν ποτέ.

Ολο τὸ χειμῶνα ἔζησε ἡ Ἀνθὴ μὲν ζωὴ ἀνάμεσα σ' δινειρο καὶ πραγματικότητα. Οταν βρισκόταν μόνη ἔστελε τὴ ψυχὴ της ἀνάμεσα στῆς γλυκὲς ἀνάμυησες ποῦ τὴν παρογοῦσαν. Υπάρχουν μερικαῖς ἀγαμήσεις ποῦ μποροῦν νὰ τρέφουν δλη τὴ ζωὴ.

Ζοῦσε ἀνάμεσα στὰ λουλούδια τῆς ποῦ τὸ ἀγαποῦσε τῶρα ἀκόμη περισσότερα τὰ περιποιοῦνταν καὶ τὰ χάδενε μὲ τὸ βλέμμα της, μὴ καὶ καταλάθαινε τὴν ἄνθινή τους γλῶσσα.

Κ' ὅταν τῆς ωμορφες χειμωνάκικες μέρες καθέτωταν στὴ λακαδὰ τῆς αὐλῆς της μ' ἔνα κέντημα στὰ χέρια, τὰ μεγάλα μελαχολικὰ μάτια της παρακολουθοῦσαν τὰ πουπούλεγα ἀσπρὰ συννεφάκια ποῦ σκορποῦσαν στὸ δρόμο σὰν ξέφτηα ἀπὸ μετάξι, κι' ἡ ὀκέψεις της πετόντσαν μακράν καὶ κανότανε στὸ δόδιο τους τὸν ἄγνωστο σὰν τὰ συννεφάκια. Κ' ἐποι ἔμενε ὄρες δλόκηρης βιθυνισμένη στὴν ἄλλη της τὴ ζωὴ ὡς ποῦ ἡ φωνὴ τῆς μάνας της ἡ καμπιᾶς ἀδελφῆς της, τῆς σθοῦσε τὸ μαγεμένο δνειρο.

Τὸ καλοκαίρι ἐκεῖνο ἀργησαν τὸ ἀφεντικὰ τὸν πατέρα των ναρθοῦν. Μόλις ἦταν λίγες ἡμέρες θοῦσεν εἶχαν ἔλθει ἀπὸ τὸ πρωΐ καὶ ἡ Ἀνθὴ μὲ λαχάρα κρυψή πρόσμενε τὴ στιγμὴ, ποῦ θᾶξελεπε τὸ νέο ἐκεῖνο ποῦ ἔκλεβε τῆς σκέψεις της καὶ μάγενε τὴ ψυχὴ της.

‘Ητανε τόσο εὐτυχισμένη νὰ τὸν βλέπῃ.

* * *

Τίγκ-τάγκ, τίγκ-τάγκ, χαρούμενη ἡ καμπιάνα μὲ τραγούδι της φωνὴ λαλοῦσε τὴ γλοττή. Ο ἐσπερινὸς τελείωσε καὶ μπαίνουν δσοι ἀργησαν νὰ προσκυνήσουν.

‘Η γροῦλες καθημερένες στὰ σταύρια ἔχουν πιάσει τόπο καὶ ἀρχίσανε τὸ ἀτέλειωτο κουσέλι. Εἶναι ἡ ιέρειες ποῦ θὰ ενευχήσουν τὴ Χάρη της.

Μέσο στὴν ἔκκλησι μπαίνονταν γυναικες μὲ μωρὰ στὴν ἀγκαλιά, κόρες καὶ παιδιά μὲ τὰ καλά τους, ἀνάσουν κερὶ καὶ προσκυνοῦν.

"Εξω σ' δόλο τὸ δρόμο τῆς ἐκκλησιᾶς ἀνάφτηκαν οἱ μασαλάδες κατὰ σειρὰ ὡς κάτω στὴ στράτα.

Στὸν αὐλόγυρο οἱ πραμπατεντάδες ἔχουν στήσει τὸ ἐμπόρευμά τους εἰκονισματάκια, βραχιολάκια, φυλαχτία καὶ χίλια δυὸς μικρὰ πράγματα ποῦ κάνουν τὰ παιδάκια μὲ θαυμασμὸν νὰ στέκουν γύρω τους καὶ νὰ τὰ κυττάζουν. "Εξω στὴν πόρτα ἄλλοι μὲ διάφορα γλυκά καὶ κουλονράκια διαλαλοῦν τὸ ἐμπόρευμά τους καὶ πέρονυν τῆς δεκάρες τῶν μικρῶν.

Εἶνε τὸ πανηγῦρι τοῦ χωριοῦ.

"Ηταν ἐκεῖ καὶ ἡ Ἀνθοῦλα μὲ φόρεμα λευκὸ καὶ τὰ μαλλιά τῆς πλευμένα σὲ δυὸς πλεξοῦδες ποῦ τὴν καθεμιὰ ἔδεινε ἔνας φλύγκος ἀπὸ γαλάζια κορδέλα.

Κ' ἡ καμπάνες στὸν ἵδιο πάντα τόνο ἐξακολουθοῦσαν τίγκ-τάγκ.

"Εξαφρα φάνηκαν μέσα στὸ πλῆθος δυὸς νέοι. "Ολοι γρώσιαν τὸ γυψὸ τῆς Κυρίας καὶ παραμέρισαν γιὰ νὰ περάσῃ. Δὲν είχεν δύως πέρονυσι τὴν μητέρα τοι στὸ μπράτσο του ἀλλὰ μὲ ὅμορφη νέα πολὺ κομψή. "Η Ἀνθὴ τόμιζε πῶς ἔλυσε μέσα τῆς ἡ ψυχή της.

"Ηταν ἐκεῖνος. Τὸν ξανάβλεπε.

'Εκείνη ὅμως περὶ ἦταν;

"Η καρδιὰ τῆς κόρης δὲν ἀργησε νὰ τὸ ματέψῃ, σὰν μὲν ζάλη τῆς ἥλθε καὶ δὲν μπόρεσε νὰ σαλέψῃ ἀπὸ κεῖ ποῦ βρισκότανε.

Κ' διαν ὁ Κίμων περγῶντας ἀπὸ σιμά τῆς τὴν χαιρέτησε μὲ χαμόγελο, τὰ μάτια τῆς είχαν γρίμηση ἀπὸ ἕρα βλέμμα ποῦ ζωγραφίζονταν δύος ὁ πόνος τῆς ψυχῆς της καὶ τὸ βουνό παράπονο.

"Ο νέος είχε καταλάβη περὶ δῆλη τὴν ἀλήθεια.

Μὲ τρικυμία ἀγνωστῇ αἰσθανότανε ἡ Ἀνθοῦλα νὰ γεννητεί μέσα της. "Ολα ἐκεῖνα γύρω τῆς τὴν ἐπείραζαν, ἥθελε νὰ φύγῃ νὰ βρεθῇ μακρινά, ποῦ νὰ μὴ τὴν φθάρῃ ἡ βοὴ ἐκείνη τῆς χαρᾶς καὶ νὰ κλάψῃ, νὰ κλάψῃ πολύ.

Καὶ τὴ σιγμὴ ποῦ ἔβγαιναν οἱ δυὸς νέοι ἀπ' τὴν ἐκκλησιὰ ἐδαν μὲν λευκὴ σκιά νὰ φεύγῃ ἀνάμεσα στὰ δένδρα, σὰν νεράϊδα ποῦ τὴν κυρηγοῦσε τὸ φάντασμα τῆς Ἀπελπισίας.

— Πῶς ἔμοιαζε μὲ τὴν «Ἀνοιξί» σου ἡ μικροῦλα ἐκείνη, εἶπεν ἡ νέα.

— "Ηταν τὸ μοντέλλο μου, εἶπεν ἐκεῖνος καὶ ἄθελα ἀνεστέραξε.

* *

Κάτω στὴ φεγγαρολουσμένη στράτα δυὸς σιλονέττες σφιχτοδεμένες μὲ τ' ἀδόρατα δεσμὰ τοῦ "Ἐρωτα περιπατοῦσαν σιγά-σιγά.

Γύρω τους κι' ἀπ' τὴν καρδιὰ τους μέσα ἄκουσαν ν' ἀνεβαίνῃ τὸ τρελλὸ τῆς νεζότης τραγοῦδι.

ΧΕΙΜΕΡΙΝΑΙ

(Βλέπε σχετικὸν ἀρθροίδιον)

Καὶ σ' ἕρα ψηλὸ παραδίπυρο ἐνὸς μικροῦ σπητιοῦ μὲν κὴ παρθένα σφίγγοντας ἔνα μικρὸ κάντρο στὴν ἀγκαλιά τῆς ἔκλαιε τὸ βασίλειμα τοῦ Πόδου τῆς καὶ τὰ τρελλὰ λευκά τῆς ὅρειρα ποῦ σθοῦσαν στὴν θάλασσα τὴν ἀμετρητοῦ Πόνου.

ΖΩΗ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΟΥ

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΙ ΣΤΟΧΑΣΜΟΙ

ΣΤ'.

Η ἐπίδρασις, ἦν δὲ Αἰμάλιος τοῦ Rousseau εἰς τὸν συγχρόνους τοῦ προύξενης δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ μὴν εὔρῃ ἔδαφος κατάλληλον πρὸς προώθησιν κοινωνικῶν σκοπῶν καὶ ἐφαρμογὴν αὐτῶν εἰς τὴν ψυχὴν ἐνὸς ἀνθρώπου, ὅστις εἴπερ τις καὶ ἄλλος προσέφερε τὴν ζωὴν του καὶ τὴν μακροχρόνιον κοινωνικήν του δρᾶσιν ὑπὲρ τῆς ἐπιτελέσεως ἐνὸς ἔργου, εἰς τὸ δόπιον ἡ μεγάλη του καὶ φιλάνθρωπος ψυχὴ ἐνέβλεπε τὴν μόνην ἀτραπὸν πρὸς ἀληθῆ εὐημερίαν τῆς ἀνθρωπότητος καὶ διὰ τὸ δόπιον ἐθυσίασε περιουσίαν, ἡσυχίαν οἰκογενειακῆς ζωῆς καὶ τὸν τελευταῖον δρολόν, τὸν δόπιον μετὰ πικροὺς ἀγῶνας κατὰ τὴν ἐσπέραν τοῦ βίου του ἡ συγγραφικὴ του ἔργασία τῷ προσέφερεν ὡς ἀντιστάθμισμα πρὸς τὰ τόσα βάσανα. Ὁ ἀνὴρ αὐτὸς ἦτο ὁ Πεσταλότζης καὶ τὸ ἔργον, τὸ δόπιον ὥνειρεύθη καὶ τοῦ δόπιου κατώφθωσε νὰ θέσῃ τὰς βάσεις καὶ νὰ διαπηρύξῃ τὴν εὐεργετικὴν καὶ εὐρείαν κοινωνικὴν ὀφέλειαν ἦτο ἡ ἐλάττικευσις τῆς μεριφώσεως, καθισταμένης δικαίωμα τοῦ καθενὸς καὶ ἐπὶ τῆς δόπιας καὶ μόνης ἡ κοινωνικὴ μινάς, ἀσημίος ἡ σημαίνουσα, ἡδύνατο νὰ εὔρῃ τὴν ἐπαλήθευσιν τῶν μακραιώνων ὀνείρων, τὰ δόπια ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους τὰ διέκρινε μία εὐχὴ καὶ εἰς πόθος: ἡ κοινωνικὴ ἴσοπέδωσις ἡ ἐπιτυγχανομένη διὰ τῆς κοινωνικῆς πνευματικῆς καὶ ἡθικῆς ἀνορθώσεως.

Ἔσσαν πράγματι ὅνειρα, τὰ δόπια ἐπὶ αἰῶνας ἀπεδείχθησαν ἐφιάλται ἀπατηλοὶ καὶ ἐπέσυρον τοὺς σαρκασμοὺς ἐκείνων, εἰς τὸν δόπιον ὥφειλέ τις νὰ ζητήσῃ τὸ κύριον κώλυμα. Ἀν δὲ Fénélon, δὲ Montaigne, δὲ Locke, δὲ Κομένιος ἢ δὲ Francke καὶ τελευταῖος δίκην δικηγόρου τῆς ἀδικουμένης Ἀνθρωπότητης καὶ Κοινωνίας δὲ Rousseau ἔγραψαν ἡ ἐλάλησταν μὲ τὴν γλῶσσαν τὴν δόπιαν ἀπήτουνοι καὶ οἱ, καθ'οὓς ἔζων καὶ τῶν δόπιων ἦσαν κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἤτον γγήσια τέκνα, αὐτὸ δὲν σημαίνει ὅτι κατώφθωσαν νὰ προσελκύσωσι τὴν προσοχὴν τῶν ἰσχυρῶν, ἐκ τῶν χειρῶν τῶν δόπιων ἔξηρτάτο ἡ ἐπιτυχία τῶν προγραμμάτων των καὶ ἡ ἔξαπολούνθησις τῶν σχεδίων των. Ἐκεῖ δύμως δόπιον τὸ ἔδαφος δὲν ἦτο τόσον περιῶδες καὶ δὲ οἱ ἡλιοί τῆς προόδου καὶ τῆς ἀληθινῆς ζωῆς ἐφώτιζεν, ἥρχιζεν νὰ βλαστάνουν τὰ τρυφερὰ φυτάρια τῶν νέων μεταρρυθμίσεων καὶ ἀποδίδουν καρποὺς εὐτυχίας κοινωνικῆς καὶ προκοπῆς πνευματικῆς. Ἡ Γερμανικὴ γῆ ἦτο ἐπιδεκτικωτέρα εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τοιούτων φυτωρίων καὶ οἱ Γερμανοὶ ἀρχηγοὶ τοῦ πνεύματος, μὲ τὴν ἐνεργὸν συνδρομὴν δρώντων βλαστῶν ἥγεμονικῶν οἴκων ἡμιλλῶντο εἰς τὴν εὐγενῆ ἐκείνην ἀμιλλαν, ἡτις δὲν ἐπεφύλαττεν εἰμὴ ἡπιωτέραν τὴν μετὰ ταῦτα, κατὰ τὸν χρόνον τῆς λαϊκῆς ἔξεγέρσεως ζητούσης δι, τι ἐπὶ

ΕΙΚΟΝΕΣ
εἰς τὸ Δεκαπεντήμερον)

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ

Καλῶς τα τὰ Χριστούγεννα τὰ χιλιεπλούμισμένα
Γιὰ τὸν ἀνίδεος μικροὺς καὶ γιὰ τὸν περὶ μεγάλους,
Ποὺ πάντα κι' ἀν μὲ δειλινὰ συμπέφτουν χιονισμένα,
Μῆρα γλυκόπνοα σκορποῦν σὰν ἀπὸ κόσμους ἄλλους.

Καλῶς τα τὰ Χριστούγεννα ποὺ μέσ' στὴν ἀγκαλιά τους
Κρατοῦντε σὰν γημέμελα τῆς Πίστης μας τὸ κάστρο.

Πόσες δὲν ἔχτισαν σ' αὐτὸ ψυχοῦλες τὴ φωληά τους
Νοσταλγικὰ στὸν οὐρανοὺς ἀναζητῶντας τ' ἀστρο!

Σμύρνη

ΓΡ. ΜΑΗΔΩΝΗΣ

έκαποντα ετηρίδας τῇ ἡροῦντο; παροχὴν πνευματικῆς τροφῆς, ἐλευθερίας, συνειδήσεως, περιουσίας καὶ τιμῆς.

Ο Πεσταλότζης κατὰ τοὺς χρόνους τῆς νεανικῆς του ἡλικίας ἐν Ζυρίχῃ δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ μείνῃ ἀδιάφορος πρὸς τοὺς κοινωνικοὺς ἢ παιδαγωγικοὺς τοῦ υἱοῦ τῆς Γενεύης πόθους, οἵτινες ἐσκορπίζοντο μετὰ τόσης θέρμης, τόσου πάθους καὶ τόσου ισχυρᾶς καὶ ζωντανῆς περιγραφικότητος εἰς τὰς σελίδας τοῦ Αἰμιλίου. Καὶ ὅπως ὅλοι οἱ σύγχρονοι του, οὕτω καὶ αὐτὸς ἄμα τῇ ἐμφανίσει τοῦ βιβλίου ἐκείνου κατελήφθη ἀπὸ τὸν ἴδιον ἐνθουσιασμόν, μὲ τὸν δποῖον ἐπληρώθησαν αἱ ψυχαὶ ἐνδόξων ἥδη φιλοσόφων καὶ ποιητῶν, ὡσεὶ ἀφυπνισθεῖσαι ἀπὸ τὴν τολμηρότητα τῶν δογμάτων καὶ τῇ ἰερότητα τῶν ἀπωτάτων σκοπῶν. "Οσον καὶ ἀν κατὰ τὰ τέλη τῆς ζωῆς του εἰς τὸ «κύκνειόν του ἄσμα» κατακρίνει τὸν ἑαυτόν του διὰ τὸ ἀκράτητον ἐνθουσιασμόν, ὅστις ὁς ἔξ ἐφόδου εἰσώρμησεν εἰς τὴν καρδίαν του καὶ ἀπετύφλωσε τὸν νοῦν του τόσον, ὥστε νὰ μὴ διακρίνῃ τὸ ἐπισφαλές τῶν θεωριῶν «τοῦ στερουμένου πρακτικότητος ὀνειρώδους βιβλίου», ἐν τούτοις δὲν εἶναι δυνατὸν ν' ἀρηθῇ οὕτως αὐτὸς οὕτε ήμεις μὲ αὐτόν, ὅτι ἡ εἰκὼν ἐκείνη μιᾶς ζωντανῆς περιόδου παιδικῆς καὶ νεανικῆς ἡλικίας, ἡ ἔξεισισμένη εἰς τὸν Αἰμιλίου, μὲ ὅλας τῆς τὰς διδακτικὰς περιπτείας, τὰς παρατόλμους παιδαγωγικὰς ὑποδείξεις καὶ τὰς θερμαινομένας ἀπὸ ἐσωτερικὰς πρὸς τὴν νέαν γενεὰν συστάσεις καὶ παρατηρήσεις τοῦ Rousseau δὲν ἔδωκεν ὕθησιν εἰς τὴν λανθάνουσαν τάσιν πρὸς ὑποστήριξιν τῆς νεολαίας τῆς πατρίδος του διὸ ἐνδυναμώσεως τοῦ νοῦ καὶ τῆς καρδίας μὲ κυθαρὰ πνευματικὰ δῶρα, τὰ δόπια ἐπήγαγον ἀπὸ τὰς φιλελευθέρας ἀρχάς, τὰς ἐπενεγκούσας τὴν ἀλλαγὴν τῆς κοινωνικῆς μορφῆς. Τὸ βιβλίον ἐκεῖνο, τὸ δποῖον ἐχαρακτήρισε τότε ὡς «φαντασιῶδες» καὶ τὸ δποῖον ἐν τούτοις δὲν ἀρνεῖται, ὅτι ἀφύπνισε τὸν ἐνθουσιασμὸν καὶ ἐπολλαπλασίασε τὴν ἐπιθυμίαν του, ὅπως φανερώσῃ, ὅτι ἡτο γνήσιον τέκνον τῆς Ἐλβετικῆς πατρίδος, δὲν ἡτο ἄλλο εἰμὴ ὁ Αἰμιλίος: δῆλην του τὴν μετὰ ταῦτα φιλάνθρωπον δρᾶσιν, ἡτις ἔξηπλουτο, δπον δυστυχία προκύπτοντα δυσμενίας τῶν πολυταράχων ἐκείνων χρόνων, δῆλην του τὴν μεγάλην ἐκπαιδευτικὴν ἐργασίαν, ἡτις χρησιμεύει ὡς κάτοπτρον τῶν ἀγαθῶν του καὶ ἀπεράντως εὐγενῶν ὑπὲρ τῆς πασχούσης ἀνθρωπότητος προσπαθειῶν: δῆλην του τὴν ζωηρότητα τῶν σχεδίων καὶ δνείρων, πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν δποίων—σχεδὸν πάντοτε μὲ τὴν σφραγίδα τῆς τραγικῆς ἀποτυχίας σημειωθέντων—ἐτυγχε νὰ ἔχῃ παρήγορον καὶ ἐνεργὸν σύντροφον τὴν καλήν του σύζυγον, τὰ δφείλει εἰς τὸ ἄνδρα ἐκεῖνον, τοῦ δποίου τὸ ἔργον εἴης χαρακτηρίσῃ ὡς «ὄνειρον» καὶ εἰς τὰ δόγματα τοῦ αὐτοῦ ἀνδρός, ὅστις ἐτόλμησε νὰ ἐγείρῃ τὸ παραπέτασμα, τὸ πρύπτον ἐπὶ αἰώνας ἀπὸ τῶν ὅμματων τῆς ἀνθρωπότητος τὸν ἀληθῆ κόσμον καὶ τὴν ὑψηλήν του ἔννοιαν καὶ νὰ χαρίσῃ εἰς αὐτὴν τὴν ἀπόλαυσιν τῶν ἀληθινῶν του θελγήτρων.

Ο Πεσταλότζης δὲν ἦτο μέγας δημιουργὸς νοῦς. Αὐτὸς βεβαίως οὕτε τοῦ ὑποβιβάζει τὴν τιμήν, ἡς εἶναι ἀξιος ἐκ μέρους ὅλης τῆς ἐκτιμήσεως, ὅπως δε, τὴν σημασίαν τῆς ἀγωγῆς, ἀνθρωπότητος, οὕτε τὸν στερεῖ τὸν φωτοστέφανον, τὸν δποῖον αὐτη τῷ προσέφερεν εὐγνωμονῦσα. Δὲν ἦτο

συστηματοποιοῦσα τὰς ἀρχάς της μεγάλη διάνοια, ψυχρῶς ἔξετάζοισα τὰ ζητήματα καὶ μὲ σταθερότητα, πηγάζουσαν ἐκ βασίμων καὶ ἀνευ ἀποχρώσης ἀνάγκης ἀναλλοιώτων ἵδεων, ἐμμένουσα εἰς τὰς προτέρας της δοξασίας. Εἶχε μεγαλύτεραν καρδίαν ἢ φαντασίαν. Δὲν ἦτο κάποχος εἰς τὸν ἐπιθυμητὸν βαθμὸν τοῦ πρακτικοῦ ἐκείνου πνεύματος, μὲ τὸ δποῖον θεωρεῖται ἀπαραιτήτως ἐπάναγκες νὰ εἶναι πεποικισμένος ὁ σκοπῶν νὰ διεξιγάγῃ ἀγῶνα ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς παιδικῆς μορφώσεως καὶ κατὰ συνέπειτα τῆς κοινωνικῆς διαφωτίσεως, διὸ καὶ μεθ' ὅλην του τὴν διάθεμον ἀγάπην καὶ ἀφοσίωσιν πρὸς τὸ ἐπάγγελμά του, τοῦ ἐδόθη πολλάκις ἢ λυπηρὰ διὰ τὴν εὐάσθητόν του φύσιν εὐκαιρία, ὅπως ἔδη τὰ σχέδιά του ναυαγοῦντα καὶ τοὺς μόχθους του ἀφανιζομένους ἐν μέσῳ ἐρίδων. Μὲ τὴν μεγάλην του ψυχήν, ἀνοιγομένην κατὰ πλάτος πρὸ τῆς λαϊκῆς ἐνδείας καὶ ἀναδεχομένην μετὰ σημαινούσης συμπαθείας τὴν ἀνακούφισίν της καὶ τὴν ἐνθουσιῶσαν καρδίαν του, ἡτις εἰς κάθε εὐκαιρίαν μετεμορφοῦτο εἰς βωμόν, δπον δῆλαι αἱ φιλάνθρωποι διαθέσεις καὶ δῆλαι αἱ ὑψηλαὶ τάσεις ἐτίθεντο εἰς ἐνέργειαν πρὸς ἐπιτυχίαν ἐνὸς σκοποῦ μὲ πολλαπλᾶς εὐεργετικὰς ἀντανακλάσεις εἰς τὸ κοινωνικὸν σῶμα, ἐφαντάζετο δ μεγαλόψυχος νίδος τῆς Ζυρίχης ὅτι ἥδυνατο νὰ ἐπιταχύνῃ τὴν ἐπιτυχίαν τῶν σχεδίων του. 'Ἐφαντάζετο ὅτι ἡρκει νὰ ἔχουν τὴν πλουσίαν παιδαγωγικήν του ὥλην, τὴν δποίαν ἐχαρακτήριζεν ἀδιαφιλονέκτητος εἱληκρίνεια καὶ χοηστοτάτη δρμή, εἰς σειρὰν συγγραμμάτων, μελλόντων νὰ καταστῶσιν οἱ σύντροφοι παθενὸς διψῶντος ἀληθῶς ἀναρρωτικοῦ νάματος τοῦ πνεύματος, δπος εἴτη μετὰ βεβαιότητος ὅτι ἔθεσε τὰς βάσεις στερεοῦ λαϊκοῦ ἐκταινευτικοῦ οἰκοδομήματος, μὴ φοβούμενον τὰς ἀντιξόους περιπτείας τῶν καιρῶν καὶ τὴν ἀνίσυχον αὐτῶν ἐκβασιν. "Ἐβλεπε μὲ τὸ δῆμα ἀληθινοῦ λαϊκοῦ φιλοσόφου, ἀντλοῦντος τὴν σοφίαν του ἐκ τῆς ἀτεράμνου λαϊκῆς ψυχῆς, ἣν ἡτο μείᾳ προνοίᾳ κεκλημένος νὰ ζωογονήσῃ καὶ ὑποστηρίξῃ πρὸς μέλλουσαν μεγαλουργίαν, δι' αὐτὸ καὶ τὸ δῆμα τοῦτο, ἀν καὶ αἱ περιστάσεις πολλάκις ἐγέννησαν δμέλην, εἰς τὴν δποίαν ἐνόμιζε τις ὅτι θὰ ἔχανοντο κόποι, ἐλπίδες καὶ ὄνειρα καὶ θὰ ἐσβύνοντο τὰ φράτα, τῶν δποίων τὸ ἄναμμα μόνον ἢ ἴδική του ψυχὴ καὶ ἡ τῆς πιστῆς γυναικός του ἐγνώριζον πόσον ἐστοίχιζον εἰς ἐσωτερικὰς θυσίας καὶ εἰς ἀτελειώτους διασταγμούς, ἐν τούτοις μέχρι τῆς ὑστάτης του ἀναλαμπτῆς ποτὲ σχεδὸν δὲν δύναται νὰ λεχθῇ ὅτι ἀπετυφλώθη.

Ο Πεσταλότζης ὑπῆρξε μία φύσις, ἡτις ἡτο ἐπιτηδεία ν' ἀφήσῃ ἵνη τῆς διαβάσεως τῆς ἐπὶ τοῦ πλανήτου αὐτοῦ τόσον μᾶλλον ἀξιοσημείωτα, καθ' ὅσον δὲν ἡτο διατεθειμένη νὰ διαμφισθήτῃ στίλον μεγαλοφυοῦς. "Οταν τις ἀναγινώσῃ τὰς «Ἐσπερινὰς ὧρας ἐνὸς ἐρημίτου» εἰς τὰς δποίας μὲ βαθυτάτας ἔννοιας, ἐν μορφῇ Ἀφορισμῶν, ζητεῖ νὰ καθορίσῃ τὸν προορισμὸν τοῦ ἀνθρωποῦ καὶ τοὺς θεμελιώδεις νόμους τῆς μορφώσεως του, αἰσθάνεται ἐπανειλημένως τὸν σφυγμὸν τῆς ἀνησύχου αὐτῆς διανοίας ζητούσης κάτι, τὸ δποῖον θ' ἀποκαλύψῃ τὴν ἀληθινὴν πηγήν, ἐξ ἡς δ ἀνθρωπος θ' ἀρουσθῇ τὸ σθένος, ὅπως ζῆσῃ βαδίζων πρὸς ἓνα ἀποτελεσματικὸν σκοπόν, ὅστις συνδέεται σφιγκτὰ μο-

νον μὲ τὴν ἐπιδίωξιν τῆς Ἀληθείας. Αὕτη καὶ μόνη δωρεῖται τὴν εἰρήνην εἰς τὴν πολυτάραχον ἀνθρωπίνην ψυχήν, αὐτῇ καὶ μόνῃ φαιδρύνει τὸν βίον καὶ ταύτην εὐρίσκει ὁ ἀνθρωπος μόνον εἰς τὴν ἑαυτοῦ φύσιν διεισδύων. "Ωστε μόνον διὰ τῆς κατανοήσεως τῆς ἑαυτοῦ φύσεως ὁ ἀνθρωπος κατορθοῖ ν' ἀποκαλύψῃ τὴν ἀλήθειαν, ἡτις τοῦ χρησιμεύει πρὸς τελείαν μόρφωσίν του. Κατὰ συνέπειαν πάντες δέοντες νὰ μορφώνωνται (**γενικὴ μόρφωσις**), διότι κατὰ τὸν Πεσταλότζην εἰς ἔκαστον ἑννυπάρχει ἡ αὐτὴ ἀρχικὴ μορφωτικὴ δύναμις, ἡτις δι' ὑγιοῦς κατευθύνσεως καὶ καλλιεργίας δύναται νὰ φέρῃ τοὺς ποθομυμένους καρδιῶν. Συνιστᾶ λοιπὸν τὴν παρὰ Rousseau ἀπαντῶσαν **ὑπόταξιν τῆς ἐπαγγελματικῆς μορφώσεως** εἰς τὴν γενικὴν τοιαύτην, τὴν ἀνθρωπιστικήν, ἡτις ἰσχυροποιεῖ τὰς πνευματικὰς τοῦ ἀνθρώπου δυνάμεις καὶ ὀπλίζει τὸν πολίτην μὲ τοιαῦτα ἐφόδια, ὥστε νὰ δύναται ν' ἀποδυθῇ εὐθαρσῶς εἰς οἰνδήποτε ἐπάγγελμα ἡ φύσις του τὸν ἐπιτάσσει. "Η σχέσις δύμως, ἡτις διφείλει νὰ ὑφίσταται μεταξὺ βουλήσεως καὶ ἐνεργείας ἀνάγκη νὰ μήν ἀποξενώῃ τὸν ἀνθρωπον τοῦ ἔξω κόσμου, ἀλλὰ οὗτος μὲ τὸν πλοῦτόν του καὶ τὴν διδακτικήν του ὅλην νὰ τῷ χρησιμεύῃ ὡς σχολεῖον διαρκοῦς διδασκαλίας καὶ πείρας. Κοινωνίαν καὶ οἶκον διφείλει νὰ ἔχει τὸν ἀκτιμῷ ἔξισον, ἀπονέμων εἰς ἔκαστον τὸ προσῆκον σέβας καὶ συντελῶν, δπως διὰ τῆς ἐκπληρώσεως τοῦ **καθήκοντος** κυριαρχῆ ἡ **τάξις**. Οἱ ἐγγύτερον πρὸς τὸν ἀνθρωπον δύντες εἶναι καὶ οἱ ἔξασκοντες μείζονα ἐπιρροὴν ἐπὶ τῆς διαμορφώσεως του καὶ «ἡ πατρικὴ ἑστία εἶνοι ἡ βάσης πάσης γήνησίας φυσικῆς ἀναπτύξεως τῆς ἀνθρωπότητος» εἶναι ἡ Σχολὴ τῶν ἡγθῶν καὶ τῆς Πολιτείας".

"Ο ἀνθρωπος μόνος του θὰ προileιάνη τὴν ὁδόν, ἡτις θὰ τῷ χαρίσῃ μίαν κοινωνικὴν θέσιν ἀνετονκαὶ τιμίαν, διότι εἰς αὐτὸν ὑποκρύπτεται ἡ δύναμις νὰ κατορθώῃ τὴν ἔξασφάλισιν τῶν κοινωνικῶν σχέσεων. Βεβαίως ὁ περιβάλλων αὐτὸν κόσμος τῷ διευκολύνει ἢ τὸν κωλύει τὴν ἐπίευξιν τοῦ σκοποῦ τῆς ἡθικῆς του ζωῆς. θὰ ἦτο δύμως ἡ ἐσχάτη πλάνη, ἀν αὐτὸς κατέλειπε τὴν βαρείαν καὶ ἐπίμοχθον ἐργασίαν τῆς ἀνυψώσεως τῆς ψυχῆς του εἰς ὑψηλοτέρας πνευματικὰς σφαιράς καὶ τῆς βελτιώσεως τῆς κοινωνικῆς του καταστάσεως εἰς τὸν ἀλλούς. Μόνος του θὰ τοποθετήσῃ πρὸ τῆς ψυχῆς του ἐν ἵδεωδες, ἐστω μακρυνὸν καὶ δυσαπόκτητον, ἀλλὰ πρὸς τὸ δποῖον θὰ ἔχῃ ἐστραμμένον τὸ βλέμμα μετὰ καρτερίας καὶ λαχτάρας. Καὶ ὅταν ἔκαστος κοπιάζῃ ὑπὲρ τῆς προσεγγίσεως τοῦ μακρυνοῦ του Ἡλίου, τοῦ ἴδεωδούς του, εἰς τὸ δποῖον θὰ ἐνορῇ μὲ πεποίθησιν τὴν αἰτίαν τῆς ἐκπληρώσεως τοῦ καθήκοντος, δπως ἀλλος Chanteclair καὶ θὰ ἐργάζηται ὑπὲρ τῆς τελειοποιήσεως του, τότε ἀγωνίζομενος ὑπὲρ τῆς ἑαυτοῦ ἀνυψώσεως λεληθότως συντρέχει εἰς τὴν γενικὴν κοινωνικὴν πρόσδοτον καὶ εἶναι πρότυπον ἀνθρώπου καὶ πολίτου.

Αἱ σκέψεις αὗται «τοῦ πατρὸς τῶν δρφανῶν» μᾶς παρουσιάζουσι τὴν κοινωνίαν ὑπὸ τὰς πολλαπλὰς τῆς μαρφάς, τὴν διαβάθμισιν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους ἀπὸ τοῦ κατωτάτου μέχρι τοῦ ἀνωτάτου κοινωνικοῦ στρώματος, τὴν ἀληθινὴν ἐννοιαν τῆς ἀποστολῆς του, τῆς δποίας οἱ πρότερον καιροὶ δὲν

εἶχον ἀπολύτως καμίαν γνῶσιν καὶ χύνουσιν φῶς εὐεργετικὸν εἰς τὴν «κονωνικὴν παιδαγωγικὴν» τὴν δποίαν ὀνειρεύμην ἡ διάνοια τοῦ μεγάλου αὐτοῦ φίλου τῶν ἀδυνάτων καὶ διὰ τοῦ βίου καὶ τῆς δράσεώς του ἐπεσφράγισε. Τὰς ἀτομιστικὰς Ἰδέας ἀνέκαθεν ἀπέρριψεν δι Πεσταλότζης ἐπόνισε τὴν ἀνέκφραστον εὐτυχίαν (ένταῦθα κοὶ δύο ἔτη βραδύτερον εἰς τὸ βιβλίον «Χριστόφορος καὶ Ἐλσε») τῆς πατρικῆς στέγης «ὅπου γνωρίζει κανεὶς τὸν ἀπέναντί του καὶ τὸν ἐννοεῖ, δπος δὲν διευθύνονται πρὸς τὴν καρδίαν, δπος ἀκριβῶς αἰσθάνεται ἔκαστος τὴν πρὸς τὸν ἄλλον ἀγάπην, καθὼς ἄλλως τε πουθενὰ ἀλλοῦ εἰς τὸν κόσμον δὲν δύναται ν' ἀγαπηθῇ» («Χριστόφορος καὶ Ἐλσε») καθώρισε τὴν ἀρχὴν τῆς μορμώσεως εἰς τὸν οἶκον, ἔξ οὐ αὐτῇ μεταδίδεται εἰς τὰ εὐρέα κοινωνικὰ στρώματα ἐκήρυξε τὴν πίστιν πρὸς τὸν Θεόν, ἡτις δὲν εἶναι συνέπεια **σοφίας** ἀλλὰ τεθαμμένη εἰς τὰ μυχιαίτατα τῆς Ἀνθρωπότητος καὶ τέλος προτρέπων εἰς πίστιν ἐσκόρπισεν ἀκτίνας ἐλπίδος πρὸς τὸν πτωχοὺς καὶ καταδυναστευμένους περὶ τῆς **ἀθανασίας** καὶ τῆς **θείας δικαιοσύνης**. "Ολα ταῦτα τὰ δόγματα, τὰ δποῖα ἀπαλᾶς ἱχοῦσιν ὡς προσευχὴ εἰς κάθε ἐνδεοῦς καρδίαν προήρχοντο ἀπὸ τὴν μεγάλην ἐκείνην ψυχήν, ἡτις θά παλαιστὴ κατὰ τὸν ὑστέρους καιροὺς τὸν ἀγῶνα τὸν καλὸν ἀλλὰ συγχρόνως κοὶ τὸν τραχὺν καὶ ἀποτελοῦσι κατὰ τὸν Q. von Raumer⁽¹⁾ «τὸ πρόγραμμα καὶ τὴν κλείδα τῆς παιδαγωγικῆς του δράσεως» ἡτις δὲν ἦτο βεβαίως μικρᾶς ὀφελείας διὰ τὸ σχολεῖον, τὴν κοινωνίαν, τὴν Ἀνθρωπότητα.

Ακολούθευ

ΔΡ ΟΡΕΣΤΗΣ Ε. Ι. ΧΡΗΣΤΙΔΗΣ

ΙΤΑΛΟΙ ΦΙΛΕΛΛΗΝΕΣ

ΙΣΤ'.

ΙΩΣΗΦ ΡΕΓΑΛΔΗΣ

Kατεπράῦνε τὰς ἐμφυλίους διχονοίας καὶ παρέλαβε τοὺς ἐπισημοτέρους τῶν πολιτῶν οἵας δήποτε πολιτικῆς μερίδος καὶ τοὺς ἡρώτας περὶ τῶν ἀποφάσεων τῶν ἀρμοδιωτέρων εἰς τὰς ἀνάγκας.

'Εὰν ἔλαβεν ὡς συμβιούλους τὸν σοφὸν Μουστοξύδην διὰ τὴν δημοσίαν ἐκπαίδευσιν καὶ τὸν ἀκέραιον Σικελιανὸν διὰ τὴν δικαιοσύνην, καὶ εἰς τὰ ἀλλὰ δύμως ἀξιώματα παρέλαβε τοὺς διαπρεπεῖς "Υψηλάντην, Σπηλιάδην, Κολοκοτρώνην, Κανάρην, Νικήταν, Μιαούλην, ἐν ἐνὶ λόγῳ ἐκείνους, οἵτινες διὰ χρηστότητα καὶ ἡρωϊσμὸν διεκρίθησαν. "Ιδρυσεν ἐν Αιγαίην τὸ Όρφανοτροφεῖον ἐν φενδον περιθαλψιν ἐπτακόσια πτωχὰ παιδιὰ καὶ Μουσεῖον διὰ τὰ πολύτιμα ἀντικείμενα τῆς ἀρχαιοτητος, καὶ ἦνοιέντεν εἰς διαφόρους χώρας ἀλληλοιδιακτικὰ σχολεῖα. "Ωργάνωσε τὸ δικαιοστικὸν σύστημα, καὶ Ἰδρυσε στρατιωτικὴν σχολὴν καὶ ἀνεν δυσκολιῶν ὠργάνωσε στρατὸν ἐκ δεκατεσσάρων χιλιάδων ἀνδρῶν. "Εξώντωσε τὴν πειρατείαν καὶ τὴν ληστείαν καὶ ἥδη τὸ ἐμπόριον καὶ αἱ τέχναι εὐεψυχοῦντο. "Άλλ' αἱ βοήθειαι τῆς Ευρώπης δὲν ἐπήρκουν διὰ τὰς ἀνάγκας τοῦ

(1) Ιστορία τῆς Παιδαγωγικῆς.

Κράτους καὶ διὰ νὰ ἴκανοποιήσωσι τὸν πόλλους οἵτινες συνέδραμον τὴν Ἑλλάδα κατὰ τὸν πόλεμον καὶ ἥθελον νὰ ὀφελήσωσιν ἑαυτὸν ἐν καιρῷ εἰρήνης. Ἐντούτοις, τῶν τριῶν δυνάμεων, αἵτινες εἰς τὰ νερά τῆς Πίλου, ὑπακούσασαι εἰς τὴν φιλάνθρωπον φωνήν, ἐπενέβησαν, ἐμειοῦτο ἡ γεναιότης καὶ διαφιλονεικοῦσι πρὸς τὸν Κυβερνήτην εἰς τὴν εὐκαιρίαν δανείου καὶ εἰς τὰ παρ' αὐτοῦ χαραγμένα δρια τῆς νέας Ἑλλάδος.

«Ἐνῷ συνετῶς ἐφέρετο παντοιοτρόπως νὰ ἀνακαινίσῃ τὴν πατρίδα, ἡγείροντο ἐναντίον τῆς φήμης του τὰ μοχθηρὰ κόμματα. Καὶ δὲν ἵσχυσε νὰ τὰ ἀφανίσῃ ἢ ἐν "Ἄργει Συνέλευσις, ἡτις ἐπήνεστε τὸν ὑπατὸν ἐκλεκτὸν ἀρχοντα καὶ τὸν ἐπεκύρωσεν εἰς τὸ δυσχερὲς ἀξιώματα χορηγοῦσι εἰς αὐτὸν μεγάλην δύναμιν. Υπεκίνει νέα ἐμπόδια εἰς τὸν Κυβερνήτην φατρία ληγουμένη εἰς τὴν Μάνην ἀπὸ τὸν γέροντα Πέτρον Μαυρομιχάλην καὶ διαδιδομένη ἐν "Υδρῳ, ἐν τῷ ἡφαιστείῳ τῆς ἔξεγέρσεως, καὶ, ὡς ἐλέγετο, ὑποβοηθημένη ἀπὸ γάλλους πράκτορας, μετὰ τὴν πτῶσιν τοῦ Καφόλου I. μὲ δείγματα καταφανῆ καὶ κυρφίως ἀπὸ τὸν ἄγγλους, διότι οἱ μὲν καὶ οἱ δέ, ζηλότυποι, βαρέως ἐφερον ὅτι εἰς ὑπουργὸς ἐκ τῆς αὐλῆς τῆς Πετρουπόλεως μόνον διηγήθηνε τὰς τύχας τῆς Ἑλλάδος. Λιεσάλπιζετο ὅτι ὁ Καποδίστριας ἦτο κενόδοξος δεσπότης ἐπιβάλλων ζυγὸν σκληρότερον τοῦ ἀποσεισθέντος, ὅτι ἐπεβάρυνε τὸ ἔθνος μὲ ἀφροήτους ἀσυνήθεις φόρους, ὅτι ἐπέβαλλε νόμους κατὰ τὴν διάθεσίν του, χωρὶς νὰ ἔρωτήσῃ τὸν λαόν, ὅτι ἐλησμόνησε τὰς ὑπηρεσίας τῶν ἀλληθῶν πατριωτῶν καὶ ἔδιδε τὰ ἀξιώματα εἰς τὸν ἔνοντας. Μηχανορραφία, ἡν̄ μεταχειρίζονται καὶ παρ' ἡμῖν ὅπως καταβιβασθῇ ἡ ἐλευθερία καὶ ἡ Κυβερνητική! Ο γενναῖος Μιαούλης ἐκτιλίδωνε τὴν φήμην του καὶ κακῶς συμβουλευόμενος συνεδέθη μετὰ τῶν φατριωτῶν, καὶ ἐν Πόρῳ κατέστρεψε τὸν ἐλληνικὸν στολίσκον, νομίζων, ὅτι ἀφήρει ἀπὸ τὸν Κυβερνήτην τὰ κατάλληλα μέσα διὰ νὰ καταβάλῃ τὴν ἔξεγεσιν. Ο Καποδίστριας σοβαρῶς καταλυπηθεὶς ἐφυλάκισε τὸν ἐπαναστάτην Πέτρον Μαυρομιχάλην εἰς τὸ φρούριον τοῦ Ναυπλίου καὶ τὸν υἱόν του Γεώργιον καὶ τὸν ἀδελφόν του Κωνσταντίνον, δλιγάτερον ἐνόχους, ἀφῆκεν ἀυτοὺς ἐλευθέρους ἐν ἐκείνῃ τῇ πόλει ὑπὸ ἀστυνομικὴν ἐπιτήρησιν. Χρηστοὶ ἀνθρώποι συνεβούλευον τὸν κόμητα νὰ προσέχῃ καὶ νὰ συνοδεύηται πάντοτε ἀπὸ πιστοὺς καὶ δυνατοὺς φύλακας, δπως ἀποφύγῃ τὸν κίνδυνον ἐπιθέσεως ἐκ μέρους φατρίας, ἡτις ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν ἐγίνετο θραυστέρα.

Μία φιλόπατρις Ἑλληνίς, ἡ κ. Μαυρογένενος, ἀγνωστον πᾶς, ἔλαβε γνῶσιν τῆς μηχανορραφιούμενης συνωμοσίας καὶ ἀμέσως ἐπληροφόρησε τὸν Κυβερνήτην διὰ τὰς δολοπλοκίας ποὺ ἡτοιμάζοντο κατὰ τῆς ζωῆς του. Η κ. Μαυρογένενος ἦτο ἀξιόπιστος εἰς τὸ ἀνθροῖς τῆς ἡλικίας της συναθροίσασα τὸ καλλίτερον μέρος τῆς περιουσίας της τὸ κατέθεσεν ἐπὶ τὸν βαμοῦ τῆς πατρίδος. Τόσον ἥγωνίσατο τὸν καλὸν ἀγῶνα, ὥστε εἰσῆλθεν εἰς τὴν καρδίαν τοῦ Δημητρίου Ὅψηλάντου, δστις ἐθαύμαζε τὰς ἀρετάς της. Η κ. Μαυρογένενος ἐν Ναυπλίῳ κατέκει εἰς οἰκίαν παραχωρηθεῖσαν αὐτῇ ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως, καὶ μετὰ τόσας θυσίας ὑπὲρ τῆς πατρίδος, μὴ ἔχουσα ἐπαρκῆ τὰ πρὸς τὸ ζῆν μέσα, ἔδιδεν εἰς ἐνοίκιον δωμάτια τινὰ τῆς οἰκίας της. Ἰσως ἀπὸ ἐνοικιαστὴν θὰ ἡκροάσσατο τὰ τῆς συνωμοσίας καὶ εἴξενδρουσα ὅτι ἡ σωτηρία τῆς Ἑλλάδος ἐξαρτᾶτο ἀπὸ τὴν ζωὴν τοῦ Καποδίστριου, εἰδοποίησεν ὅτι οἱ Μαυρομιχάλαι ἔνέδρευον τὸν κόμητα παρὰ τὴν ἐκκλησία τοῦ ἀγίου Σπυρίδωνος δπου κατὰ τὰς ἕορτασίμους ἡμέρας ἤκουε τὴν λειτουργίαν, ὅτι ἀφοῦ τὸν ἐδολοφόνουν, οἱ συνωμόται θὰ ἔλευθέρουν ἀπὸ τὸν φρουρίον τοῦ Ναυπλίου τὸν γέροντα Πέτρον Μαυρομιχάλην ἀναγορεύοντες αὐτὸν Κυβερνήτην τῆς Ἑλλάδος, διὰ τὸ γάλλος στρατηγὸς Gérard ἀρχιστρά-

ΕΠΙ ΤΗΣ ΒΡΕΤΤΑΝΙ
(Βλέπε σχετικόν ἀρθρόδιον)

τηγος τοῦ ἐλληνικοῦ στρατοῦ καὶ ἡ γαλλικὴ μοῖρα θὰ διευκόλυνε τὴν στάσιν τῶν συνωμοτῶν παρεμβάλλοντες καὶ τὴν ἐλπίδα ὅτι τὸ ἐλληνικὸν στέμμα θὰ ἐδίδετο εἰς πρίγκηπα τῆς Γαλλίας. Αὐτὰ ἔκαμε γνωστὰ ἡ κ. Μαυρογένενος μὲ λεπτομερείας, αἱ ὁποῖαι κατὰ τὸ πλεῖστον συνέβησαν». «Ο Κυβερνήτης οὐδὲν ἐφοβεῖτο ἔχων ἐμπιστοσύνην εἰς τὴν ἀγαθότητα τοῦ ἔθνους. Καὶ εἰς τοὺς συνετούς, οἵτινες τοῦ ὑπεμίμησκον τὸν κίνδυνον τὸν ἐπικρεμάμενον μετὰ ἡρεμίας ἀπήντα: Δὲν ὑπάρχει Ἑλλην ὀντάμενος νὰ συλλογισθῇ τὴν ἀνανδρὸν πρόθεσιν νὰ μὲ προσβάλῃ ὅχι νὰ μὲ προδώσῃ, διότι ἐγκαταλιπὼν τὴν ἡρεμον ζωὴν τῆς Ἐλβετίας δὲν κατῆλθον εἰς τὴν Ἑλλάδα παρανιούμενος ἀπὸ τὴν πλεονεξίαν τοῦ πλούτου ἡ τῆς ἔξουσίας, ἀλλὰ διὰ νὰ ἐργασθῶ ὑπὲρ τῶν Ἑλλήνων καὶ μεταξὺ τούτων νὰ ζήσω ὡς ἐν τῷ μέσω τῆς οἰκογενείας μον. Εἶναι ἀδύνατον Ἑλλην νὰ σκέπτεται νὰ ἀφαιρέσῃ ζωὴν δλως ἀφιερωμένην εἰς τὸ κοινὸν καλόν». Οὕτως διελογίζετο ὁ Καποδίστριας, μὴ ἀναλογίζομενος διὰ οἱ Ἑλληνες μὲ τὰς ἀρετὰς ἐκληρονόμησαν ἐπίσης καὶ τὰς ἔλλειψες τῶν προγόνων των. Ανκαὶ ἡτο σοφὸς καὶ διορατικός, ἐν ταῖς σκληραῖς ἐκείναις στιγμαῖς ἵσως δὲν ἤλθεν εἰς τὸν νοῦν αὐτοῦ διὰ διλτιάδης φυλακισθεὶς ἀπέθανε ἀπὸ τὰς πληγάς, ἀς ἔλαβε διὰ νὰ ἔλευθερώσῃ τὸν δικαστὰς ἐκ τῆς δουλείας, δ Ἀριστείδης ἐξωστρακίσθη διότι ἡ πατρὶς ἐκουράσθη ἀκούσασα νὰ τὸν καλῶσι δίκαιον, δ Θεμιστοκλῆς ἀφοῦ ἔσωσε τὴν πατρίδα ἐξειδιώχθη καὶ ἐζήτησε καταφύγιον εἰς τοὺς ἔχθρούς, δ Κίμων ἐξωρίσθη διότι ἥγαπατο ὑπὸ τοῦ ὄχλου καὶ δ Σωκράτης κατεδικάσθη εἰς θάνατον διότι ἐδίδασκε τὴν ὑπαρξιν ἐνὸς καὶ μόνου Θεοῦ».

«Ἀνέτειλεν ἡ 27 Σεπτεμβρίου τοῦ 1831 ἡμέρα Κυριακή, διὰ δ Γεωργίος καὶ Κωνσταντίνου Μαυρομιχάλης ἐπετέθησαν κατὰ τὸν Κυβερνήτην ἐνῷ ἥσυχος εἰσῆρχετο εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ ἀγίου Σπυρίδωνος, διὰ νὰ λειτουργηθῇ καὶ νὰ παρακαλέσῃ τὸν Θεόν διὰ τὴν εἰρήνην καὶ εὐημερίαν τοῦ ἀτυχοῦς Ἑλληνισμοῦ. Ο Κωνσταντίνος ἐπυροβόλησε διὰ πιστολίου εἰς τὴν κεφαλήν, καὶ δ Γεωργίος τοῦ ἐνέπηξεν εἰς τὸ υπογάστροι τὸ ἐγχειρίδιον. Ο Κυβερνήτης ἐπεσε νεκρὸς πρὸ τῆς θύρας τοῦ ναοῦ. Οι δολοφόνοι ἐτράπησαν εἰς φυγήν, ἀλλὰ ματίωσαν. Ο Γεωργίος Κοκώνης, γενναῖος Κρής, πιστὸς φύλακας τοῦ Κυβερνήτου ἐτράπη

ΚΗΣ ΝΑΥΑΡΧΙΔΟΣ
εἰς τὸ Δεκαπεντήμερον

πρὸς καταδίωξιν αὐτῶν, ἀν καὶ ἔχων ἀποκεκομένον τὸν δεξιὸν βραχίονα τὸν διποῖον εἶχε χάστη ἀγωνιζόμενος ὑπὲρ τῆς πατρίδος, διὰ τοῦ ἀριστεροῦ δὲ ἐπλήγωσε τὸν Κωνσταντίνον διὰ τοῦ πιστολίου του. Ο δὲ ἄλλος δολοφόνος, ταχύτερος εἰς τὴν φυγὴν κατέφυγε εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ γάλλου προέδρου κυρίου De Rouen. Ἀλλὰ ματαία ἡ καταφυγὴ, διότι περιέπεσεν εἰς τὰς ρεῖς τῆς Ἐλληνικῆς δικαιοσύνης τάχιστα. Ἐν τούτοις δὲ Κωνσταντίνος μετὰ ἡμίσεων διώρυξε τὸ πτῶμα διὰ τῶν ὅδῶν καὶ μετὰ χλευασμοῦ τὸ ἔρωταν ἀπὸ τοῦ βράχου εἰς ἔρημον μέρος ὅπισθεν τοῦ φρούριου **Άρβαντιά**, ὅπου ἐπὶ τινας ἡμέρας τὸ θαλάσσιον υἷμα τὸ ἔκτύπα, ἔως οὗ κείρεται εἴναις καὶ ἵσως ἐκ τῶν συνωμοτῶν τὸ ἀφήρεσεν ἀπὸ τοιοῦτον διειδος. Ἐνῷ πλεῖστον μέρος τοῦ λαοῦ ἔξεθνυμαίνεν ἐν ἀγίᾳ ἀγανακτήσει πρὸς ἐκδίκησιν τοιαύτης θρασείας πράξεως, τὸ ὑπόλοιπον τῶν πολιτῶν συνώδευε τὸ λείψανον τοῦ ἐνδόξου μάρτυρος ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας τοῦ ἀγίου Σπυρίδωνος εἰς τὸ μέγαρον τῆς κατοικίας του καὶ πάντες, ὡς τέκνα ἀπελπισμένα πέριξ τοῦ ἀποθανόντος πατρός, ἀνέφερον δακρύοντες τὰς μεγάλας εὐεργεσίας τές διποίας παρέσχεν εἰς τὴν ἀναγεννωμένην πατρίδα.

«Παρετηρήθη ὅτι κατὰ τὴν 27 Σεπτεμβρίου ἡ γαλλικὴ φρεγάτα κυβερνώμενη ἀπὸ τὸν πλοίαρχον Laland ἦτο ἡγαντοβολημένη ὑπὸ τὴν κανονοστοιχίαν **Πέντε ἀδέλφια**, ὅπου ποτὲ τὰ πλοῖα δὲν ἦγκυροβόλουν, ὅτι δύο ἢ τρεῖς ὥρας πρὸ τοῦ νὰ ἔξημερώσῃ ἡ φρεγάτα αὔρουσα τὴν ἀγκυρῶν ἐπλησίαστε τὴν πόλιν, ὅτι ὁ στρατηγὸς Gérard μετέβη εἰς τὴν κανονοστοιχίαν **Πέντε ἀδέλφια**, διὰ νὰ παρατηρήσῃ ἀν δὲ τὸ τὰς διατογάς του στρατὸς ἦτο εἰς τὴν θέσιν του, ὅτι μετὰ τὴν δολοφονίαν δὲ Gérard διέταξε τὸν συνταγματάρχην Pollion νὰ προσφέρῃ εἰς τὴν Γερουσίαν ἐκτάκτους ὑπηρεσίας πρὸς συντήρησιν τῆς τάξεως, δίδων αὐτῷ ἐκτάκτον ἔξουσίαν, ἀλλ' ἡ Γερουσία εὐχαριστοῦσα ἀπεποιήη τὰς ἐπικινδύνους προσφοράς.

«Ἐκ τούτων καὶ ἀλλων διοίων λεπτομερειῶν παρατηρούμενων, ἔξαγομεν ὅτι ἡ κ. Μαυρογένους ἦτο καλὰ πληροφορημένη ἀναφέρουσα ὅτι γάλλοι πράκτορες εἶχον μέρος εἰς τὴν συνωμοτίαν, ἥτις κατὰ τὸ πλεῖστον μέρος ἔμεινε μυστήριον. Προσεπάθησε νὰ τὴν φέρῃ εἰς τὸ φῶς δὲν

χαὶλὴ Σικελιανὸς ὡς ὑπουργὸς τῆς δικαιοσύνης, ὅστις συνδιαλεγόμενος μετὰ τῆς κ. Μαυρογένους ἔλεγε : **Κυρία, εἰ-ξεύει πόσον εἰργάσθητε δπως ἡ ζωὴ τοῦ Κυβερνήτου καὶ ἡ Πατρὶς σωθῶσι.** Σᾶς παρακαλῶ νὰ συμπληρώσητε τὸ ἀγιον ἔργον. Ἐχάθη δὲ Κυβερνήτης, μένει ἡ πατρίς, διὰ τὴν διασώσωμεν. **Υμεῖς γινώσκετε τὰ τῆς συνωμοσίας, διασαφηνίσατε τὰ πάντα, δπως ἐνεργήσω μετὰ συνέσεως διὰ νὰ προλάβωμεν μεγαλείτερα δεινά...** Ἡ κ. Μαυρογένους δύμως ἀπήντα : **Οτε εἶδον ἐν πινδόνῳ τὸν Κυβερνήτην καὶ τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς πατρίδος εἰδοποίησα τὴν Κυβέρνησιν. Απέθανεν δὲ Κυβερνήτης. Μὲ τὴν ἀποτυχίαν τῶν δολοπλοκιῶν τῶν ἐχθρῶν ἡ πατρὶς ἐξησφαλίσθη. Τώρα πᾶσα ἀνακάλυψις θὰ ἥτο ματαία, ἡ μόνον πρός ζημίαν μου. Αφήσατε νὰ τηρηθῶ σιγήν.**

«Καὶ ἐδῶ καταδέτω τὴν γραφίδα χαίρων ἀν αἱ σελίδες αὗται ἀφιερωμέναι εἰς τὸν ἔξοχον Καποδίστριαν θὰ χορηγούμενον ὡς νουθεσία εἰς τοὺς συμπολίτας μου. Εὐχαριστῶ τὸν Μιχαὴλ Σικελιανὸν διὰ τὰς πολυτίμους πληροφορίας, ἃς παρ' ἀντού ἔλαβον. Τινὲς τούτων, ἵσως κατὰ πρώτην φορὰν τώρα δημοσιεύονται. Εὐχαριστῶ ἐπίσης τὸν κόμητα Αὐγούστινον Καποδίστριαν, δστις μὲ ἐδώρησε τὴν διπλωματικὴν ἀλληλογραφίαν του εἰς τέσσαρας τήμους, τοῦ Κυβερνήτου ἀδελφοῦ, ὃν προηγούνται βιογραφικαὶ νῦνεις ποὺ πολὺ ὠφέλησαν τὰς μελέτας μου».

«Ο θέλων νὰ γνωρίσῃ τὸν κόμητα Ιωάννην Καποδίστριαν, ἃς τὸν ἀναζητήσῃ εἰς τὴν ἀλληλογραφίαν του, καὶ θὰ ἰδῃ πόσον ἥτο δίκαιος, συνετὸς καὶ φιλόπατρις, καὶ πόσον εἰξευρε μὲ τὴν ἀρχαίαν χάριν νὰ ἔξενγενίζῃ τὰ πλέον σκοτεινὰ ἐπιχειρήματα τῆς πολιτικῆς. Εἰς τὰ γραφόμενά του ἡ διπλωματία δὲν είναι γυνὴ πανοῦργος καὶ σκιερὰ ἀλλ' εἰλικρινὴς ὡς ἡ ἀλήθεια καὶ διαυγῆς ὡς ὁ οὐρανὸς τῆς πατρίδος του.

(Ἀκολούθει)

Σ. ΔΕ ΒΙΑΖΗΣ

ΘΥΣΙΑ

ΤΟΥ ΑΓΑΠΗΤΟΥ Ν. ΛΕΟΝΤΙΔΗ

(Συνέχεια καὶ τέλος)

II

Αξαφνα χειροτέρεψε γιὰ καὶ ἡ Ἀντιγόνη. Εἴτανε πιὰ κατακειτάμενη καὶ δὲ μποροῦσε νὰ σηκωθῇ.

Ἐκείνη τὴν μέρου στὸ χωριό εἶχανε μείνει δίχως συντροφιά. Κ' ἡ Ἄννα, κ' ἡ μητέρα τῆς Ἀντιγόνης ἤτανε κατεβασμένες στὴ Σμύρνη κ' ἐκείνη καταστενοχωριότανε.

Κόντενε μεσημέρι. Η Ἀντιγόνη εἴτανε ξαπλωμένη καὶ τὰ μάτια της τὰ μεγάλα ἐκοίταζαν προστηλωμένα ἔξω ἀπὸ παραθύρον.

Ο Παῦλος καθότανε σὲ μιὰ πολυθρόνα κοντά στὸ παράθυρο καὶ διάβαζεν ἔνα μάτσο γράμματα τοῦ γραφείου του, ποὺ τοῦ εἶχανε φέρει ἀπ' τὴ Σμύρνη. Ἀπὸ καιρὸ δὲ σὲ καιρὸ ἔρωτανε μισές ματιές καὶ κοίταζε τὴν Ἀντιγόνη, ἡ δόπια οὖτε γυνοῦσε καὶ νὰ τονὲ δῆ. Τότε ἀκολουθοῦσε τὶς ματιές της καὶ προστηλωνότανε κι' αὐτὸς πρὸς τὸ ἀντικρυνό διουνό καὶ καρφωνότανε πρὸς τοὺς αἰωνοπράσινους ἔλαιωνες ποὺ ὑπόμεναν σιγαλοὶ καὶ ἀφωνοὶ τὶς ταπείνωσες τοῦ χινόπωρου. Ἐκεὶ ἀνατρίχιαζε. Μέσα ἀπ' τὰ δένδρα τοῦ ἐφαινότανε πῶς ξεπόρβαλε ὀλάκαιρος δὲ Γιωργος. Καταλάβαινε ὅτι ἐκείνον θὰ ὠνειρευότανε ἡ Ἀντιγόνη καὶ πειτότανε ψηλά. Ἐπειτα ἡσύχασε πάλι κ' ἔρωτανε τὰ μάτια του στὰ γράμματα ποὺ ἐδιάβαζε. Μιὰ στιγμὴ δύμως δὲν

έβασταξε καὶ σηκώθηκε ἀπάνω. Ἐκανε νὰ πάγ πρὸς τὴν ἀρρωστη, μὲ ἀμέσως τοάβηξε πρὸς τὴν πόρτα ποὺ ἔνωνε τὴν κάμαρα αὐτὴν μὲ τὴν πλαΐνη. Ἡ Ἀντιγόνη οὔτε ἔδωσε προσοχή. Γύρισε στὸ τραπέζι τῆς μέσης. Σήκωσε μιὰ γιαλένια σπιρτοθήκη τὴν ξανακούμπησε στὴ θέσι της, κ' εἶπε κοιτάζοντας λοξὰ τὴ γυναικά του:

— Οὐφ πότε θὰ περάσῃ κι' αὐτὴ ἡ ἐποχή. Ἀπὸ τῶρα σκέπτομαι τὸν Ἀπρίλη νὰ κάνουμε ἔνα μεγάλο ταξίδι. Θὰ γυρίσουμε χώρες καὶ χωριά, μὰ σὲ πάω σὲ μέρη ποὺ δὲ φαντάζεσαι. Νὰ γίνης καλά, καλά, καλά! Μὰ εἰσαι δὰ τόσο καλύτερα. Αἴ, τί λές γι' αὐτό;

Τώρα μόλις γύρισε, τὸν κοίταξε μιὰ, μόρφασε καὶ πάλι ξαναπροσήλωσε τὸ βλέμμα της πρὸς τὸ βουνό.

“Ο Παῦλος ἔγινε πιὸ τραχός. Πλησίασε τώρα καὶ τῆς εἶπε, μὰ τὴν φρονὴν αὐτὴν μιλοῦσε λίγο ἀπότομα:

— Ξέρεις. Τὸ ταξίδι αὐτὸν θὰ γίνη ἢ θελήσῃ κι' ὁ Γιῶργος νὰ μᾶς συνοδέψῃ. Γιατὶ δὲ μπορῶ νὰ σ' ἐμπιστευθῶ σ' ἄλλον γιατρό.

Τὰ μάτια τῆς Ἀντιγόνης ξαφνικὰ ἀστράψανε. Χαμογέλασε κ' εἶπε:

— Τί καλδὲ ποὺ εἶσαι, καῦμένε.

“Ο Παῦλος δαγκώθηκε καὶ τὴν κοίταξε σὰν μὲ κακία.

— Μὰ, σὲ στενοχωρεῖ, ξακαλούμησε, αὐτὴ ἡ ἴστορία τοῦ ταξιδιοῦ κι' ἀς τὴν ἀφήσουμε.

“Η Ἀντιγόνη σὰ νὰ ταράχητε ποὺ εἶπε τὰ λόγια αὐτὰ ὁ Παῦλος μὲ πικρία καὶ κακία μαζύ. Βούρκωσαν τὰ μάτια της.

— Καῦμένε, τοῦ εἶπε, μὲ συνορίζεσαι. Ἐμένα. ποὺ ἔχει μείνει ἡ σκιά μου πιά;

“Ο Παῦλος ἀνατρίχιασε.

— Τί λές, καλέ; Τί μωρίες εἶναι αὐτές;

Χαμογέλασε ἡ Ἀντιγόνη θλιμμένα.

— “Ἐγεινα παιδί, εἶπε. Λὲν εἶμαι πιὰ τίποτε. Οὔτε νὰ μιλήσω δὲν ἔχω ὅρει. Εἶμαι μιὰ χαμένη.

Τῆς ἄρπαξε ὁ Παῦλος τὰ χέρια της καὶ τῆς τὰ φιλοῦσε τρελλά.

— ‘Αντιγόνη μου, ἔλεγε, εἶμαι ἔνας ἀδύλιος ἢ σοῦ μίλους ἀσκημά. Συχώρεσέ με. Συχώρεσέ με. Συχώρεσέ με.

Τότε τοῦ χαϊδεψε ἔκεινη τὸ μέτωπο καὶ τοῦ εἶπε.

— Εἶσαι ἔνας τέλειος ἀνθρωπός, μὰ ἔγὼ δὲ μπόρεσα νὰ σὲ φτάξω ποτέ.

Κι' ἀποκρίθηκε ἔκεινος.

— Ειμαι τίποτε. Ἐνα πρᾶγμα ήθελα πάντα, τὴν ἀγάπη σου...

Τότε σὰ νὰ τοῦ πέρασε κάτι ἀπὸ τὸ νοῦ. Ἐσκυψε πρὸς τὴν Ἀντιγόνη κι' ἀνοίξει τὸ στόμα του νὰ μιλήσῃ, δόπου ἔκεινη τοῦ πιάνει τὸ χέρι καὶ τοῦ λέει:

— Γιὰ κοίτα αὐτὸ τὸ κομμό, πόσο μοῦ χτυπᾶ ἀσκημά στὰ νεῦρα. Δὲν εἶναι δυνατὸ νὰ τὸ βγάλουμε;

— Σὲ πειράζει; Καὶ δὲν τὸ λές τόσο καιρό νὰ τὸ βγάλουμε ἀμέσως κιώλας;

— Νὰ τὸ βγάλουμε, μὰ τί νὰ βάλουμε στὸν τόπο; Κάτι χρειάζεται πάντα ἀνάμεσα στὰ δυὸ κρεβάτια....

.... “Α ξέρεις τί σκέφθηκα, νὰ φέρουμε τὸ μικρὸ γραφειά μου, ποὺ ἔχουμε στὴ σκοτεινὴ τὴν κάμαρά μας. Θὰ πάγ θαυμάσια.

Σηκώθηκε πάνω ὁ Παῦλος. Ἡ Ἀντιγόνη τὸν κοίταξε στὰ μάτια, δὲ μποροῦσε νὰ κρατηθῇ πιά. Ἐνοιωσε ἔκεινος πῶς τοῦ ζητοῦσε ἐλεημοσύνη. Ἐκλεισε τὰ μάτια του καὶ χτύπησε τὸ κουδούνι. Ἄνεβηκε μιὰ ὑπηρέτρια.

— “Ακου, τῆς εἶπε, ἔλα νὰ μὲ βοηθήσῃς νὰ βγάλουμε αὐτὸ τὸ κομμό ἀπὸ δῶ καὶ νὰ φέρουμε τὸ μικρὸ τὸ γραφεῖο τῆς κυρίας σου ἀπ' τὴν σκοτεινὴ τὴν κάμαρα.

Η ΑΓΙΑ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ

“Η Ἀντιγόνη ἀνάλαμψε. Κι' ὅταν τὸ γραφεῖο τοποθετήθηκε φώναξε τὸν Παῦλο καὶ τοῦ εἶπε:

— Νὰ σὲ φιλήσω, Παῦλε. Καὶ τονε φίλησε.

* * *

Εἶχε βραδιάξει καὶ μὲ ἔνα τραῦνο ἥρθανε ἀπὸ τὴ Σμύρνη ὅλοι μαζύ: ἡ μητέρα τῆς Ἀντιγόνης, ἡ Ἄννα, ὁ Ἀγγελος καὶ ὁ γιατρός. Ἀμα τοὺς εἶδε καταχάρηκε ἡ Ἀντιγόνη. Ξεχωριστὰ μὲ τὸν Ἀγγελο ποὺ εἶχε νὰ τονε δῆ μέρες. Ἀρχισε νὰ τοῦ παραπονιέται πῶς εἶναι ἀνέμελος, ποὺ δὲ σκοτίζεται γιὰ τὸν ἄλλο κόσμο, ποὺ παραμελάει τὸ χρέοι του. Ἐκεῖνος χαμογελοῦσε καὶ ὑπερασπιζότανε πῶς εἶχε δουλειές καὶ φασαρίες.

“Ἐπειτα ἡ Ἀντιγόνη τάβαλε μὲ τὴ Χριστίνα τὴν ἀδερφὴ τοῦ γιατροῦ ποὺ δὲν ἔχεται ποτὲς νὰ τὴ δῆ, ποὺ τὴν ξέχασεν ὀλότελα καὶ τὴν ἀρνήθηκε. Η κ. Ἀνθή, ἡ μητέρα τῆς Ἀντιγόνης, ἐπερασπίστηκε τὴν Χριστίνα, ποὺ ἔχει ὀλόκληρο νοικουντρίο καὶ σπητικό στὸ κεφάλι της καὶ πάνω αὐτοῦ ἀρχισαν ὅλοι νὰ τῆς πλέκουν ἐγκώμια. Ὁ γιατρός δὲ μιλοῦσε παρὰ χαμογέλαγε.

“Ἐν ὦ διμως κουβέντιαζαν ἔτσι ἥσυχα καὶ καλὰ ἀξαφνα ἀρχισε νὰ δυναμώνῃ κάποιος ἀγέρας νοτιάς ποὺ εἶχε πάρει πιὸ νωρὶς χωρὶς νὰ τὸν καταλάβουνε. Ἡ Ἀντιγόνη ἀρχισε νὰ φοβάται. Ἡ μητέρα της προσπαθοῦσε νὰ τὴν ἡσυχάσῃ. Καθότανε πλάι στὸ προσκέφαλό της καὶ τὴν κοίταξε σὰ νὰ εἶτανε μικρὸ παιδί.

— Γυρίσαμε, ἔλεγεν ἡ κ. Ἀνθή, σ' εἶκοσι χρόνια πίσω.

— Μόνο ποὺ δὲν τὴ νανουρίζετε, πρόσθεσε ἡ Ἄννα.

— “Ἄχ, πῶς μὲ ἔκνευρίζει αὐτὸς ὁ καιρός, ἐπαναλάμβανε ἡ Ἀντιγόνη. Μὰ εἶνε νὰ τρελλαθῇ κανείς. Σ' αὐτὸ τὸ πορακοβούνι Μακρινὰ ἀπὸ κάθε ψυχή. Λές καὶ πῶς μᾶς πολεμοῦν ὅλα. Λές κ' εἶναι ἔχτροι μας τὰ πάντα Μιὰ βροχή, μιὰ ἀγέρας, νότερα ἀστροπελέκια, συννεφιές. Ἄχ

Φριγκή εἶνε ἡ ὥρα ποὺ ἄνθρωπος
Βαρειά ψυχομαχῆ !

Κομμένες, ἀκατάληπτες φράσες, παράπονα καὶ λυγμοί, μεσότοιχο τῶν δύο Ζωῶν !

Τρίτη βραδυά ἀπόψε. Τηνὲ φυλάει μὰ νοσοκόμα. Ἀπ' τοὺς δικούς της κανεὶς δὲν κοτάει ν' ἀνέβῃ ὃς σ' αὐτήν. Ἡ μητέρα της χωμένη σὲ μιὰν ἀκρη ἐνὸς κανατέ κι' ὅπερε θέλει ν' ἀκούσῃ τίποτε. Οὔτε καὶ συλλογίζεται. Ὁ πατέρας της βαστάει τὸ κεφάλι του στὰ δυό του τάχεια καὶ φαίνεται πῶς ἀποκοιμήθη. Θρηνολογεῖ πιὸ πέρα ἡ Ἄννα ἡ ἀδερφή της, ἐν φόρῳ Ἀγγελος προσπαθεῖ νὰ τὴν καθηγάκασῃ. Μερικοὶ γνωστοὶ καὶ φίλοι λιγοστοὶ πιά, γιατὶ οἱ πειότεροι ἔχουν κονραστεῖ καὶ φύγει, κάθουνται κι' αὐτοὶ καὶ δὲ μιλοῦν.

Ο γιατρὸς λείπει καὶ ἐκεῖνος τὴν βραδειὰν αὐτήν.

Ο Παῦλος πηγαίνοντες καὶ ἐίνε ὁ πιὸ ἀτάραχος ἀπ' ὅλους. Ἀδιάκοπα φρυμάρει.

Κάπου κάπου βγαίνει ὅσω καὶ ἔπειτα μπαίνει πάλι μέσα. Ἐχει νὰ φάγῃ καὶ νὰ πιῇ ἀκέρετες εἴκοσι τέσσερες ὥρες. Δὲν ξέρει κυριολεκτικὰ τί κάνει. Δὲν προσέχει πουθενά. Συχνά διαγκάνει τὰ δάχτυλά του κι' ἀλλοτες ἀξαφνα ἔτσι καθὼς στέκεται δίχνεται σὲ μιὰ πολυθρόνα γιὰ νὰ σηκωθῇ ἀμέσως σὲ λίγο.

Ἀκατάληπτες φράσεις στ' αὐτιά του ἡχολογοῦνται οἱ διμίλιες τῶν τριγυρινῶν του, τῶν κονρασμένων καὶ ἔξουδενισμένων αὐτῶν ὄντων. Ὄλα θροοῦν δύμας σὲ λιγοθυμισμένα καὶ αὐτὸς οὔτε καὶ θέλει νὰν τάνοιώσῃ.

Εἶναι κοντά μεσάνυχτα. Ἀνεβαίνει ἀργὰ καὶ ἀποσταμένα στὴν κρεβατοκάμαρά του. Πρὸιν μπῇ τὸν συνεπαίρονται κιόλας τὸ φρικώδικο ἀγγομαχῆτὸ τῆς γυναίκας του πὸν ἔξεψύχει. Ἡ νοσοκόμα κάθεται σὲ μιὰν ἀκρια κουλουριασμένη μπρὸς σ' ἔνα μαγκάλι ποῦ ἡ φωτιά του ἔχει πιὰ θρυσταλιάσει. Εἶναι ἀγρυπνη τοσικαὶ καὶ ἀπαίσια αὐτὴ φυλακτορίσσα τοῦ θάνατου πούρχεται. Ἀνοίγει τὰ μάτια τῆς μικρὰ καὶ θολά, θολὰ σὰν τὰ νερά τῶν νεφιασμένων δειλινῶν. Τὰ μαλλιά της φευγάτα πέφτονταν ἄλλα τοῦφες στὸ μέτωπο κι' ἄλλα στὸν τράχηλό της.

Οὔτε γνοῦται νὰν τὴν κοιτάξῃ ὁ Παῦλος. Τραβάει πρὸς τὸ κρεβάτι τῆς Ἀντιγόνης. Ἐπειτα λέει στὴ νοσοκόμα βραχνὰ καὶ γοργά :

— Α θὲς πήγαινε νὰν ἡγεμόνης. Θὰ μείνω ἔγῳ νὰ φυλάξω. Σηκώνεται καὶ γυναῖκα καὶ φεύγει.

Μένει μόνος του ὁ Παῦλος. Πλάϊ στὴν Ἀντιγόνη, ποὺ παραδέονται καὶ ψυχομαχάει καὶ δὲν πεθαίνει. Τοῦ ἔρχεται σὰν θάμπτος καὶ μόλις βασιτέται στὰ πόδια του. Αὐθόρμητοι λυγμοὶ τοῦ πνίγονται τὸν λάρουγγα. Βόγγει. Ὄλα τοῦ ἔρχονται στὸ νοῦ. Κλείνει τὰ μάτια καὶ πνίγεται στὸ Ωκεανὸν μαύρων καὶ φρικώδικων παλαιμάτων. Μιλάει χωρὶς νὰν τὸ αἰσθάνεται.

— Ετσι, λοιπόν, τῆς λέγει, τελειώνουν ὅλα. Καὶ σβύνεις χαρά μου καὶ συφορά μου. Μοῦ ἔδωκες ὅλη τὴν ζωὴν καὶ μοῦ τὴν πῆθες. Μοῦ φτέρωσες ὅλες τὶς ἐλπίδες καὶ μοῦ τὶς πάγωσες.

Μὲς στὴν ψυχή μου μᾶλιστανείς ὅς τόσον. Μα ἤσουν ἀνέσπερο κι' ἀβασιλευτον ἀστρον, ὡς αἰσθανία !

— Ηρθες κάποτε ἀνοιξῆς πλουσιοφόρα καὶ εὐωδιακή. Πλήθεια μὲ περιλούσσανε οἱ ἀνθοὶ καὶ τὰ ὄδα καὶ τὰ πουλιά. Μὰ πίσω ἀπ' τὴν ἀνοιξῆς σου μούρουθες τὴν συφορά μας. Εἴχαμε δέσει τὴν συφορά μας.

Ἐκυλοῦσες δεμένη στὸνειρό σου, στὸ ἴδανικό σου. Ἐζοῦσα ὑψωμένος στὸ ἴδανικό μου, στόνειρό μου. Ἐσένα ἡ χαρά σου τότε πεδικλωμένη στὸ ἐμπόδιο καὶ ἥμουν ἔγῳ. Μὰ ἔννοια σου καὶ δὲν ἀργησα νὰ συρθῶ καὶ ἔγῳ ναυαγὸς στὸν Ωκεανὸν ποὺ μὲ ἀφαιροῦσεν ἀπὸ τὰ σένα. Μοιραία ἡ συφορά μου κι' ἤσουν τότε βαρειά. Νὰ σηκωθῶ τότε καὶ νὰ σὲ κτυπήσω ἔγῳ ποὺ ἥμουν διαχυρός καὶ νὰ σὲ κρούσω ἐσὲ ποὺ

Η ΣΦΑΓΗ ΤΩΝ ΝΗΠΙΩΝ

ἵσουν ἡ ἀδύνατη; Καὶ σὲ λέσσα. Συγχωρεμένη. Ἡ εὐσπλαχνία μου ἡ θυσία μου. Καὶ τόνειρό μου ἀποσβυσμένο!

.... Μὰ γιατὶ τὰ παράπονα αὐτά; Τὸ ἀκατάπαυτο βογγηχτὸ σου; Ἀσταμάτητο. Αἰώνιο. Μᾶς ἔχει ὅλους μας νικημένους, συντριμμένους.

Τὶ σοῦ ἀπολένθαμε; Ὁ δύστυχος γονιός σου ὅλα σοῦ τὰ ἔδωσε. Μόνος του ἐσύρθηκε κι' ἥρθεν διερέας καὶ σοῦ ἐδιάβασε τὶς ἐπιθανάτιες εὐχές. Σοῦ ἔσφιξε μὲ τὰ χέρια του λεμονόφρυλλα γιὰ νὰ εὐθωδιάσουνε τὴν ψυχή σου καὶ ν' ἀνέβῃ πρὸς τὰ οὐράνια πιὸ ἀπαλώτερα. Ἀλλὰ σὺ πάντα τὸ ἴδιο παράπονο, τὸ ἴδιο ἀκατάπαυτο βογγηχτό σου. Δὲς ὅλοι εἴμαστε στραμμένοι πρὸς σένα κι' ἀφιερωμένοι.

— Λανατάφου λοιπὸν ἤσυχα πιά. Κοιμήσου τὸν ἀνονεύοντο γαληνιασμένη, ἔξιλεωμένη.

Τί θέλεις νὰ σοῦ προσφέρω πειστότερον ἀπ' τὴν ψυχή μου τὴν νεκρωμένη; Τί θυσία μεγαλύτερη; τί λιβάνι; Α καταλαβαίνω τί περιμένεις.... Τὰ γράμματα, τὰ γράμματα. Τὴν ἐποποίητα τῆς ψυχῆς σου. Τὴν ζωὴν σου! Καὶ θὰν τὰ τὰ βροῦμε καὶ θὰ σὲ γελάσουμε καὶ θὰ σὲ μυχτηρίσουμε. Εμεῖς οἱ ἀσεβεῖς κ' οἱ ταπεινοί, οἱ ἵερόσυλοι. Καὶ θὰ σοῦ σύρουμε τὴν ἀγγή τὴν ἀγάπη του στὰ ἔγκατα τοῦ περιπαίγματος.

Καὶ τὰ ἔντιχτά μου τὰ πρόστυχα θὰ ἔντυνήσουν ἐντός μου ἐμένα καὶ θὰ ξητήσω γὰρ διεκδικήσω τὴν χαμένη μου τιμὴ καὶ βρίζοντας ἵσως τὴν μνήμη σου.

Μὰ ὅχι λοιπόν! Μὰ ησύχαζε. Μὰ δέξου καὶ τὴ στερνὴ ποὺ μοῦ προσμένεις θυσία. Εἶνε δική σου, δική σου.

Καὶ σκύβει στ' αὐτὶ καὶ τῆς λέει γοργὰ καὶ συριστικά.

— Καὶ μὴν ἔχνας πῶς σ' ἀγαποῦσα, πῶς σ' ἀγαποῦσα!

Τότες σηκώνεται. Πηγαίνει πρὸς τὸ συντάρι καὶ τὸ τραβάει. Βγάζει τὸ κοιτί μὲ τὰ γράμματα. Σέρνει πρὸς στὸ κρεβάτι καὶ τὸ μαγγάλι. Χύνει τὰ γράμματα μέσα κι' ἀχίζει νὰ τὰ καίη ἔνα ἔνα. Μιὰ μυρωδιὰ ἀνέβαινε σὰ νάρδουν. Εἶναι ἀπὸ τὴν μυρωδιὰ τὴν πολύτιμη ποὺ τὰ ἐμύρωντε τόσο χρόνο. Ἀνεβαίνει καὶ κυριεύει ἀλλάκαιρο τὸ δωμάτιο καὶ μεθάει καὶ τὸν ἴδιο τὸν Παῦλο. Καίεται καὶ τὸ τελευταῖο τὸ γράμμα. Ἀρχισε ἡ φλόγα σιγανὴ καὶ ξάφνους ἐκόρωσε κι' ἐτράνειψε κι' ἀπετέλειωσε καὶ τὸ στερνὸ τὸ γράμμα.

Γυρούνει ὁ Παῦλος ἔκθαμψος πρὸς τὴν Ἀντιγόνη. Χαμογελάει τώρα. Εἶναι σουρωμένα τὰ χείλη της. Τώρα ἀνοίγουν τώρα πλούσια. Τώρα ξανανοίγουν. Μὰ τώρα ἔκλεισαν τελειωτικά.

Πέφτει πάνω της ὁ Παῦλος καὶ ἔνας θρῆνος τραυτάζει τὸ σπίτι τὸ ναρκωμένο στὴ φρικώδικη νυχτιά τοῦ Νοέμβρη.

Ετος Δ'. Δεκεμβρ. 96

15 Δεκεμβρίου 1912

ΙΔΙΟΚΤΗΤΑΙ & ΔΙΕΥΘΥΝΤΑΙ
Μ. & Ν. ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ
ΓΡΑΦΕΙΑ ΚΑΙ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΑ
ΤΡΙΣΤΡΑΤΟΝ ΑΓΙΑΣ ΦΩΤΕΙΝΗΣ
ΔΙΟΔΟΣ ΠΕΣΤΕΜΑΤΖΟΓΛΟΥ
ΣΜΥΡΝΗ

ΠΑΣΑ ΑΙΤΗΣΙΣ
ΕΠΙΣΤΟΛΗ & ΑΠΟΣΤΟΛΗ
ΑΠΕΥΘΥΝΕΤΑΙ :
ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΚΟΣΜΟΣ
ΔΙΟΔΟΣ ΠΕΣΤΕΜΑΤΖΟΓΛΟΥ 6
ΣΜΥΡΝΗ

ΚΟΣΜΟΣ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

Η ΠΑΝΑΓΙΑ ΚΑΙ ΤΟ ΘΕΙΟΝ ΒΡΕΦΟΣ

Η ΦΥΓΗ ΕΙΣ ΑΙΓΥΠΤΟΝ

MN

Archipelago American Steamship Company

REGISTERED IN PORTLAND, MAINE, U. S. A.

ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΗ ΑΤΜΟΠΛΟΪΑ ΑΡΧΙΠΕΛΑΓΟΥΣ

ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ ΕΝ ΣΜΥΡΝΗΣ

ΑΤΜΟΠΛΟΙΑ: California, Indiana, Virginia, New York, Texas, Maine, Florida, Montana, Oregon.

Γραμμή Αθραυσμάτων. — Καθ' έκαστην Δευτέραν και Πέμπτην ώρ. 4 μ.μ. διά Δικελή, Μιτυλήνη, Αϊβαλή Κεμέρι και Αδραμύτιον.

Γραμμή Μάκρης. — Καθ' έκαστην Τρίτην ώρ. 5 μ.μ. διά Χίον, Τσεσμέ, Καρλόβασι Βαθύ, Νέαν Εφεσον, Τηγάνι, Κιουλούνι, Κάλυμνον, Κώ, Σύμην, Ρόδον, Μάκρην, Νίσυρον, Βουδούσι.

Γραμμή Αθραυσμάτων-Κωνιλεως. — Καθ' έκαστην Τρίτην ώρ. 5 μ.μ. διά Μιτυλήνη, Κυδωνίας, Αδραμύτι, Κεμέρι, Μόλυβον Τένεδον. (Πέτραν) Δαρδανέλλια, Καλλίπολιν, Κωνιπολιν.

Γραμμή Χάλκης. — Καθ' έκαστην Πέμπτην ώρ. 5 μ.μ. διά Χίον, Τσεσμέ, Καρλόβασι, Βαθύ, Νέαν Εφεσον, Τηγάνι, Πάτμον, Λέρον, Κάλυμνον, Κώ, Νίσυρον, Σύμην, Ρόδον και Χάλκην.

Γραμμή Κωνιλεως. — Καθ' έκαστην Παρασκευήν ώρ. 5 μ.μ. διά Δαρδανέλλια, Καλλίπολιν και Κωνιπολιν.

Γραμμή Συρίας. — Καθ' έκαστην Παρασκευήν ώρ. 5 μ.μ. διά Χίον, Ρόδον, Μερσίναν, Βηρυττόν, Τόπτην, Κάιφφαν, Τούλον και Άλεξανδρείαν.

Γραμμή Θερμίνικης. — Καθ' έκαστον Σάββατον ώρ. 5 μ.μ. διά Μιτυλήνην, Δημον, Θεσσαλονίκην, Καβάλλαν και Δεδεαγάτο.

Γραμμή Ατταλείας. — Καθ' έκαστον Σάββατον ώρ. 5 μ.μ. διά Χίον, Καρλόβασι, Βαθύ, Κιουλλούνι (κατά 15]ρίαν) Κάλυμνον Σύμην, Ρόδον, Μάκρην, Καστελλόριζον, Φοίνικα, Αττάλειαν και Άλαιαν (κατά 15]ρίαν).

Διά περισσότερας πληροφορίας ἀπευθυντέον εἰς τὸ πρακτορεῖον τῆς Ατμοπλοΐας κείμενον ἐπὶ τῆς Προσκυμαίας.

ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΑΝΑΤΟΛΗΣ

Κεφάλαιον ὁλοσχερώς καταβεβλημμένον

φυ. χρ. 25,000,000

ΕΔΡΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ

ἐν Σμύρνη, Θεσσαλονίκη, Αιγαίνωνδεια και Καισαριανή
ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΑ ἐν Μοναστηριώ, Μυτιλήνη και Σέργουας.
ΥΠΟΠΡΑΚΤΟΡΕΙΑ ἐν Μαγνησίᾳ και Περγάμῳ.

Η Γράπεζα τῆς Ανατολῆς. — Υποκατάστημα Σμύρνης, ἐνεργεια πάσσων τραπεζιτικήν ἐργασίαν. ἔτοι :
Αγοράζει και πωλει Συναλλαγμάτα, Νομίσματα και παντὸς εἰδούς Χρεωγραφῶν

Εκδίδει ἐπιταχίας, πιστωτικὰς ἐπιστολὰς και τιλεγράφης πληρωμᾶς ἐπὶ τῶν χυριωτέρων πόλεων τοῦ κασμοῦ.

Χορηγεῖ δάνεια ἐπὶ ἐμπορευμάτων ἐπὶ γρεωγράφων και ἐπὶ ἐμπορικῶν γραμματίων.

Έκτελει πάσχαν ἀγροτικῶν παντὸς εἰδούς χρεωγράφων και γρηγοριστικὰς ἐπιστολὰς, εἰσπράττει και προεξοφλεῖ γραμματία ἐμπορικά, ἀνόγει τρέχοντας λογαριασμοὺς κλπ.

ΤΜΗΜΑ ΚΑΤΑΦΕΣΕΩΝ

Η Γράπεζα τῆς Ανατολῆς. — Υποκατάστημα Σμύρνης, δέχεται γρηγοριστικὰς καταθέσεις πληρώς συστάτοκον:
3 ορού διά καταθέσεις χρονοτεάς εἰς πολτὴν ζήτησην ἐντὸς 6 μηνῶν
3 1/2 ορού διά καταθέσεις χρονοτεάς εἰς πολτὴν ζήτησην
4 ορού διά καταθέσεις χρονοτεάς εἰς πολτὴν ζήτησην
4 1/2 ορού διά καταθέσεις χρονοτεάς εἰς πολτὴν ζήτησην
5 ορού διά καταθέσεις χρονοτεάς εἰς πολτὴν ζήτησην

Διά καταθέσεις τῶν Ἀγχοθεργῶν Καταστημάτων η ΤΡΑΠΕΖΑ τῆς ΑΝΑΤΟΛΗΣ χορηγεῖ 1-2 ορούς ἐπὶ πλέουν τῶν ἄνω σημειουμένων.

Διά καταθέσεις ἔνος και τοῦ αὐτοῦ ἀτόμου μὴ ὑπερβαίνουσας τὸ ποσόν τῶν 200 Λιρ. η ΤΡΑΠΕΖΑ τῆς ΑΝΑΤΟΛΗΣ πληροῖει τόκουν 3 ορούς ἐπησίως.

ΙΩΑΝ. ΔΡΑΚΟΥΛΗΣ

ΣΜΥΡΝΗ - ΜΠΡΙΣΙΜΧΑΝΕ ΑΡ. 7

Προμηθευτής και μόνος πωλητής ἐκλεκτῶν ξελαπαλάδων βοαβευμένων ἀγνῶν και διά χιλιοφράγκου ἀμοιβῆς ἔγγυη πνέων εἰς Εύρωπαν κατία 2 και 5 κιλογρ. και εἰς φιάλας πλειστας διά τοὺς ὑποφέροντας ἀπό στομαχικά, φαρμασίους και χολολίθους. Παρὰ τῷ ἴδιῳ εὑρίσκονται και ἐλαῖαι κολυμβηταὶ ἐν ἐλαῖῳ ὑστραι και ἐκλεκταὶ ημιώδιαι (οὗσον Καλαμῶν και Βόλου), γνωσταὶ παρ' ἀρχαῖοις κολυμβάδες.

Η "ΑΝΑΤΟΛΗ", ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

- ΖΩΗΣ -

ΕΔΡΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

(Οδός Σταδίου ὅρ. 14, ἐν τῷ Ιδιοκτήτῳ Μεγάρῳ τῆς)

ΥΠΟ ΔΙΑΡΚΗ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΟΝ ΕΛΕΓΧΟΝ
ΣΥΜΦΩΝΩΣ ΤΩΙ ΨΗΦΙΣΘΕΝΤΙ ΤΕΛΕΥΤΑΙΩΙ ΝΟΜΩΙ

ΕΤΑΙΡΙΚΟΝ ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 2.000.000
ΗΣΦΑΛΙΣΜΕΝΟΝ ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ

μέχρι 31ης Δεκεμβρίου 1912 φρ. 30.000.000

Η «ΑΝΑΤΟΛΗ» παρέχει τοὺς συμφερωτέρους και ἐλευθεριωτέρους, δρους, δάνεια, προεξοφλήσεις συντάξεις εἰς θησαλισμένους κ. λ. π.

ΑΣΦΑΛΕΙΑΙ ΜΙΚΤΑΙ, ΠΡΟΙΚΟΔΟΤΗΣΕΙΣ
ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΑ, ΕΦ' ΟΡΟΥ ΖΩΗΣ, ΣΥΝΓΡΑΕΕΩΝ Κ.Π.Π.

ΓΕΝΙΚΟΙ ΠΡΑΚΤΟΡΕΣ

ΔΙΑ ΤΗΝ ΣΜΥΡΝΗΝ,

ΝΟΜΟΥΣ Α·Ι·ΔΙΝΙΟΥ, ΙΚΟΝΙΟΥ,

ΚΑΙ ΝΗΣΩΝ ΑΡΧΙΠΕΛΑΓΟΥΣ

Δ. ΚΑΙ N. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ

ΝΟΜΙΚΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΟΣ ΠΛΗΡΕΣΟΥΣΙΟΣ

ΑΝΤΩΝ. Α. ΑΡΕΑΛΗΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ ΔΙΟΔΟΣ ΚΟΕΝ

Ωρολογοπωλεῖον,
Αδαμαντοπωλεῖον
και Κομητηματοπωλεῖον K. P. ΖΕΡΒΟΥΔΑΚΗ 7 Καράκολοι, δόδος Γεφύρας ΚΩΝΔΡΙΑΣ.

Παραγγελίαι και
ἐπιδιορθώσεις Ωρολογίων και Κομητημάτων.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΕΥΣΤΑΘΙΑΝΟΣ ιατρὸς
τῶν νοσημάτων τῆς κεφαλῆς τοῦ λάρυγγος, διών, φιών, στόματος. Μέλος τῆς
ώτορινολαρυγγολογικῆς Γαλλικῆς Εταιρίας. Πρώτην βοηθός τοῦ καθηγητοῦ Μουρέ
τοῦ Βορδώ. Μεγάλη δόδος Πέραν Ανατολ. Χάν 13 ΚΩΝΔΡΙΑΣ.

ΤΗ ΚΛΙΜΠΕΡΗ ΚΗΙ ΕΥΩΔΕΣΤΕΡΑ ΣΙΓΗΡΑ ΑΒΕΝΑΣ
ΤΟΥ Π. Κ. ΤΑΜΒΑΚΗ, δόδος ἀγ. Φορευτῆς

“ΚΟΣΜΟΣ”

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΕΓΚΡΙΤΩΝ ΛΟΓΙΩΝ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΩΝ

Συνδρομή ετησία προπληρωτέα

Ἐν Σμύρνῃ	Μετζ. 3 1/2
» Κων/πόλει	» 4
» ταῖς Ἐπαρχίαις	» 4 1/2
» Ἑλλάδι Κρήτη καὶ Κύπρῳ Φρ. 20	
» τῷ Ἐξωτερικῷ	» 25

Ελδοποιήσεις ἐν τῷ ἔξωφύλλῳ καὶ εἰς ἰδιαίτερα φύλλα. Δι' ἑκάστην δημοσίευσιν :
 • Ολόκληρος Σελής Φρ. 30
 » » μετὰ cliché 50
 Διὰ μικρότερον χῶρον ἀναλόγως.
 Διὰ περισσοτέρας δημοσιεύσεις γίνονται ἰδιαίτεραι συμφωνίαι.

ΤΙΜΗ ΕΚΑΣΤΟΥ ΦΥΛΛΑΔΙΟΥ ΕΝ ΣΜΥΡΝΗ ΚΑΙ ΚΩΝ/ΠΟΛΕΙ 12 ΜΕΤΑΛΛΙΑ

ΠΩΛΗΣΙΣ ΚΑΤΑ ΦΥΛΛΑΔΙΑ :

ΕΝ ΣΜΥΡΝΗ:

Εἰς ὅλα τὰ Καπνοπωλεῖα
τῆς Εὐρωπ. Ὁδοῦ

ΕΝ ΚΩΝ/ΠΟΛΕΙ

Ἐπίσης εἰς ὅλα τὰ Καπνοπωλεῖα.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ :

εἰς τὸ Βιβλιοπωλεῖον τῆς «Ἐστίας»
(Ι. Δ. Κολλάρου) Ὅδος Σταδίου,
Διεθνές Βιβλιοπωλεῖον (Ἐλευθερουδάκη καὶ
Μπαρτ) Πλατεία Συντάγματος

ΕΝ ΒΟΛΩ

Εἰς τὸ Βιβλιοπωλεῖον Παρασκευοπούλου

ΑΝΤΙ ΛΕΠΤΩΝ 80

ΓΡΑΦΕΙΑ ΤΟΥ “ΚΟΣΜΟΥ” : ΕΝ ΣΜΥΡΝΗ: ΤΡΙΣΤΡΑΤΟΝ ΛΠΙΣ ΦΩΤΕΙΝΗΣ ΔΙΟΔΟΣ ΠΕΣΤΕΜΑΤΖΟΓΛΟΥ
Αντιπρόσωπος ἐν Κων/πόλει : ANT. X. ΧΑΜΟΥΔΟΠΟΥΛΟΣ, Στοά Συρίας, 2 ΠΕΡΑΝ

ΚΩΝΙΑΚ ΜΕΤΑΞΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

ΕΦΙΣΤΑΤΑΙ Η ΠΡΟΣΟΧΗ ΤΗΣ ΑΞΙΟΤΙΜΟΥ ΠΕΛΑΤΕΙΑΣ ΜΑΣ ΕΠΙ ΤΩΝ ΚΑΤΩΝ :

“ΤΟ ΓΝΗΣΙΟΝ ΚΩΝΙΑΚ,,

Αριθ. 6000

τοῦ Ἐργοστασίου μας φέρει τὴν παλαιὰν καὶ γνωστὴν εἰς τοὺς κ. κ. καταναλωτὰς ἐτικέτταν μας. Πρὸς δὲ περιλαίμιον ταῖνιαν μὲ τὴν σφραγίδα τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως ἔχουσαν οὗτο.

Αριθ. 25255

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΤΩΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ

“Πεστοποιεῖ φόδε, ὅτε Ἐργοστάσιον κατασκευῆσις Κωνιάκ ὑπὸ τὸν τέτλον ἴδιοκτησίας Σ. & Η. & Α. ΜΕΤΑΞΑ ὑπάρχει ἐν Ἑλλάδι μόνον ΕΝ ἰδρυμένον ἐν Πειραιεῖ.

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 14 Ιουνίου 1904.

“Ο Υπουργὸς Γ. Ν. ΘΕΟΤΟΚΗΣ

Προσέτι κάθετον ταῖνιαν μὲ πιστοποίησιν καὶ σφραγίδα τοῦ ἐπισήμου χημικοῦ τῆς Α. Α. Μ. τοῦ Σουλτάνου κ. Συγγροῦ ἔχουσαν οὗτο.

ΣΗΜ.— Οἱ κ. κ. Πελάται μας δέονταν νὰ ἔχωσιν ὑπὸ δψιν ὅτι τὸ Ἐργοστάσιον μας οὐδεμίαν ἐμπορικὴν
ἢ ἄλλην σχέσιν ἔχει μὲ κάνεν ἔτερον Ἐργοστάσιον

ΜΕΤΑΞΑ

“Πεστοποιεῖ τὴν γνησιότητα τοῦ Κωνιάκ τοῦ ἐν Πειραιεῖ Ἐργοστάσιον Σ. & Η. & Α. ΜΕΤΑΞΑ κατόπιν ἐπισταμένης ἀκριβοῦς ἀναλύσεως. Κ. ΣΥΓΓΡΟΣ

Τὸ ἀνωτέρῳ πρὸς πλήρῃ ἔξασφάλισιν τοῦ ἀξιότιμου κοινοῦ ἀπὸ τὰς παραπομέσι καὶ πρὸς διάκρισιν παντὸς ἄλλου Κωνιάκ, διεργάτης φέρει τὸ σηματόδειον ΜΕΤΑΞΑ, καθόσον ταῦτα ΔΕΝ εἶναι τὰ γνήσια Κωνιάκ τοῦ Ἐργοστασίου μας καὶ δέοντοι κ. κ. καταναλωταὶ νὰ ζητοῦν ἐπὶ τῶν φιαλῶν διὰ τὰς σημειωθέσας ἐγγυήσεις πρὸς ἀποφυγὴν ΑΠΑΤΗΣ

Σ. & Η. & Α. ΜΕΤΑΞΑΣ

Γενικὸν Γραφεῖον δι' δλητηῆς Τουρκίαν ἐν Γαλατᾷ:

Γαλατᾶ-Χάν, ἀρ. 9, δδὸς Μουμχανέ

ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ ΣΑΓΙΑΝΗΣ

Γενικὸς Πληρεξούσιος καὶ Ἀντιπρόσωπος

Οι Ἐργοστασιάρχαι Σ. & Η. & Α. ΜΕΤΑΞΑΣ

Πωλοῦνται ἡ ἐνοικιάζονται αἱ εἰδονεῖς αἱ δημοσιευόμεναι εἰς τὸν «ΚΟΣΜΟΝ,